

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

6. leto / številka 41

V Celovcu, dne 14. oktobra 1954

Cena 1 šilling

Ob 10. oktobru

V preteklih tednih se je razburjal precejšen del koroških časopisov nad načinom, kako so bila za to šolsko leto zasedena šolska mesta in imenovani šolski vodje. Ni manjkalo ostrih in upravičenih očitkov, da pri prošnjah za kako učiteljsko mesto ne odloča v prvi vrsti sposobnost, ampak stran-ka, h kateri pripada oseba, ki je zaprosila za službo.

To je dejstvo, katero smo morali ob pričetku novega šolskega leta ugotoviti ponovno tudi koroški Slovenci. Vrsta dvojezičnih šol čaka na učitelje z zrelostnim izpitom iz slovenščine. Naša mladina na dvojezičnem ozemlju je še danes izročena približno sto učiteljicam in učiteljem, o katerih lahko trdimo, da jim manjka sleherni strokovna izobrazba za poučevanje slovenskega jezika. Od šolske oblasti smo pričakovali, da se bo potrudila in temu stanju čimprej odpomogla. Vendar se ni zgodilo tako.

V šolskem letu 1952-53 je napravilo deset kandidatov in kandidatov na učiteljsku v Celovcu maturo tudi iz slovenščine. Od teh jih šest še danes zamača na službo. Med njimi je abiturientka iz učiteljske družine s šestimi otroci. — Ali se upoštevajo tu še socialni vidiki? — In če še povemo, da spada družina, iz katere je mlada učiteljica, k vojnim žrtvam, potem nam bo jasno, kakšne krivice se dogajajo pri zasedanju mest. Iz letnika, ki je isto leto končal na učiteljsku, pa so nastavili že na dvojezičnih šolah učitelje brez znanja ali izpita iz slovenščine. Tudi abiturienti, ki so v preteklem šolskem letu napravili maturo iz slovenščine, še vedno zamačajo na nastavitve.

Naj nam nihče ne dokazuje, da se učna mesta delijo po proporciji. Za nas je edino važno dejstvo, da do leta 1945 koroška mladina ni imela prilike naučiti se v šoli slovenskega jezika. Sedaj bi imela polagoma to priliko, a ji ne dajo primernih učiteljev. Ali hočejo merodajne oblasti na ta način onemogočiti dvojezični pouk? Ali naj je učiteljski naraščaj, ki se na učiteljsku pripravlja v slovenskih urah na dvojezični pouk, samo „reklama“ za „enakopravnost“?

Koroški Slovenci se tudi ne bomo zadovoljili s tem, da bodo poučevali na srednji in višji šolski stopnji učitelji, ki niti ene slovenske besede ne razumejo in če bi tudi zanje poučevala slovenščino druga učiteljica moč. Nam je precej na tem ležeče, da učitelj spregovori z našo mladino tudi med odmori in izven pouka v obeh deželnih jezikih.

Kdo nadzoruje potek dvojezičnega pouka? Kdo pomaga učiteljem pri njihovem delu z navodili in nasveti? Kako je mogoče, da marsikateri učitelj, ki so dodatno plačani za pouk slovenščine, v tem predmetu ne dosežejo učnega cilja? Kaj bi naredili drugi delodajalci z nastavljenici, katerim gre le za materialne ugodnosti in ne za delo, ki ga jim nalaga poklic?

Znano nam je, da je ob začetku šolskega leta zopet izgubilo nekaj učiteljev svojo službo, prizadeti so tudi Slovenci. Kdaj bodo te učne moči zopet nastavili, je veliko vprašanje; slišati je, da nameravajo šolske oblasti razpustiti še 22 razredov. Ali naj bodo spet Slovenci žrtve „osebne politike“ na Koroškem? Časi brezpravnega stanja so z razpadom nemškega rajha minili, upamo, da se bo tudi totalitarni duh preteklega časa, ki se ni popolnoma izginil, umaknil pravim demokratičnim načelom.

Na krivice, ki jih še danes trpi naša slovenska mladina, smo hoteli opozoriti ravno ob praznovanju 10. oktobra. „To je v deželni dan, ki je merilo za sožitje obeh narodov.“

Prehitro so odgovorni krogi pozabili na dejstvo, da so plebiscit v korist Avstriji odločili slovenski glasovi. Iz tega dejstva iz-

Mendés-France je zmagal

Francoska narodna skupščina je z veliko večino sprejela sklepe londonske konference
Nova konferenca 21. oktobra

Francoska narodna skupščina je v torek zvečer izrekla ministrskemu predsedniku Mendes-Franceu zaupnico glede londonskih dogovorov o načinu evropske obrambe. Zanj je bilo oddanih 350 glasov, 113 poslancev je glasovalo proti njemu, 115 pa se jih je glasovanja vzdržalo.

Vlada je stavila naslednji predlog na glasovanje:

„V dokaz zvestobe Atlantskemu paktu in v dokaz trdnega sklepa nadaljevati z ustvarjanjem Evrope, izreka narodna skupščina po seznanitvi o izidu londonskih dogovorov vladi zaupnico za nadaljevanje teh dogovorov in za politično pot, ki je bila tu nakazana.“

Izjave voditeljev francoskih strank

Pred glasovanjem je bila v skupščini trinaesetna debata. Prvi govornik je bil general Billotte, ki je med drugim dejal: „Vsi poslanci vedó, da napadalec ni več Nemčija, ampak Sovjetska zveza. Zaradi Sovjetske zveze smo proti naši volji prisiljeni sprejeti ponovno oborožitev Nemčije. Naši prijatelji, še prav posebno naši angleški prijatelji, pričakujejo od nas pozitivne odločitve. Če se Francija samo s skromno večino izreče za londonski dogovor, zasluži v Atlantski organizaciji tudi samo skromno vlogo. Jaz bom pri glasovanju izrekel vladi zaupnico.“

Radikalni socialist Paul Aubry je govoril v prid vladi. Nezavisni republikanec in bivši ministrski predsednik Paul Reynaud pa je izjavil, da so njegovi prijatelji in on sam proti nemški oborožitvi.

Prvič zveza z Nemčijo

Bivši minister za obrambo, socialni republikanec René Plevin, prepričan zagovor-

nik evropske obrambne skupnosti, je izjavil: „Mi se bomo glasovanja vzdržali. Besedilo londonskih pogodb nam prinaša le neko vrsto koalicije. Prvič v moderni zgodovini bomo z Nemčijo stopili v koalicijo. Ne vemo pa, kakšno zadržanje bo zavzela Nemčija v tej zvezi.“

Nato je prešla zbornica h glasovanju. Za Mendes-Francea je glasovala poleg njegove lastne radikalnosocialistične stranke večina socialističnih poslancev, de gaulisti in vrsta manjših skupin desnice in sredine. Razen 99 komunistov je glasovalo proti njemu samo 14 drugih poslancev. Pristaši MRP (ljudske stranke) so se večinoma zdržali glasovanja. Mendes-France je od 314 glasov dobil 36 glasov več, kot zahteva absolutna večina. Po glasovanju so zasedanje narodne skupščine preložili.

Mendes-France ima sedaj proste roke

Kot poroča pariški dopisnik agencije Reuter, je sedaj Mendes-France uresničil načrt, ki ga je razvil ob nastopu svoje vlade v juniju, do predzadnje stopnje. Ministrski predsednik je tedaj poudaril, da se Francija mora odločiti v vprašanju evropske obrambne skupnosti in da je treba v slučaju, če to odkloni, vključiti Nemčijo z alternativno rešitvijo v zapadno obrambno skupnost. Zdaj ima Mendes-France za zadnje priprave za sestanek devetih sil 21. 10. proste roke. Na tem sestanku bo določena dokončna oblika londonske pogodbe. Odbori izvedencev v Parizu, Bonnu in Bruslju so že izdelali načrt zanj.

Zadnja nujna naloga, ki jo mora Mendes-France še izvesti, je rešitev posarskega vprašanja.

London in Bonn sta zadovoljna

Zmaga Mendes-Franceove vlade v francoski narod. skupščini je bila v Londonu sprejeta z velikim zadovoljstvom. Posebej naglašajo dejstvo, da se je ministrskemu predsedniku posrečilo popolnoma uveljaviti svoj predlog in z njim doseči zmago.

Merodajni krogi so mnenja, da bo zaupnica, ki jo je francoski parlament izrekel Mendes-Franceu, njegovo avtoriteto še bolj utrdila. Tako bo mogel tudi razgovore o Posarju ugodno zaključiti in koristno sodelovati pri ustvaritvi nove evropske organizacije, ki je bila v osnovi sklenjena na pretekli londonski konferenci.

Tudi zapadnonemška zvezna vlada je iz-

razila svoje veselje nad izidom glasovanja v francoski skupščini, je izjavil nek uradni govornik v Bonnu. Dodal je, da je bilo tak izid pričakovati.

Nekateri časopisi poročajo o težnjah, da bi tudi podpisnice Balkanskega pakta, Jugoslavija, Grčija in Turčija, pristopile k novi evropski zvezi. Menijo, da so ob zadnjem obisku turškega predsednika v Bonnu razpravljali tudi o tem vprašanju. Po istih virih naj bi Grčija pozvedovala o možnostih, da bi tudi Jugoslavija pristopila v Evropski svet v Strassburgu. Po rešitvi tržaškega problema upajo v Beogradu, da Italija ne bo delala težav.

STALIŠČE ZVEZNE VLADE:

Državna pogodba in umik čet

Zvezna vlada je odgovorila na noto Sovjetske vlade z dne 12. avgusta t. l. Ko je zvezna vlada predlagala, da se sestavi odbor, ki bi se posvetoval o olajšanju zasedbene vlade, so zapadne sile ta predlog sprejele, Sovjeti pa odklonili. Avstrijska nota izraža žalost nad sovjetskimi stališčem, z veseljem pa pozdravlja dejstvo, da Sovjeti izjavljajo, da obstoja možnost za sklenitev državne pogodbe. 10. septembra so zahodne sile zagotovile Sovjetom, da so pri-

virajo dolžnosti do slovenske narodne manjšine, ki naj bi bila enakopravna z nemškimi sodeželanji. Na žalost o enakopravnosti v javnem življenju ne moremo govoriti.

Ali bo ostalo vse pri starem kljub temu, da čakajo na službena mesta učitelji z znanjem obeh deželnih jezikov in z zrelostnim izpitom iz slovenščine?

K R A T K E V E S T I

V Teheranu so obsodili na smrt 10 častnikov in 2 civilista, ki so kot člani komunistične podtalne organizacije skušali vreči vlado. O njihovi usodi bo še odločal šah.

Angleška princezinja Margareta je sprejela vabilo za obisk britanskih otokov v Karibskem morju v začetku prihodnjega leta. Obiskala bo Trinidad, Granado, Barbados, Antigua, Jamajko in Bahamsko otočje.

Rdeča Kitajska se je pritožila pri Organizaciji združenih narodov, ker ZDA vzdržujejo nekaj svojih čet na Formozu in podpirajo nacionalne Kitajce ter se tako „vmešavajo“ v notranje zadeve Kitajske.

V Romuniji je bil bivši namestnik ministrskega predsednika in finančni minister Vasilij Luka zaradi sabotaže v gospodarstvu obsojen na smrt. Nekaj drugih višjih uradnikov je bilo obsojenih na več let zapor.

Port Arthur, znano trdnjavo na daljnem Vzhodu, so prepustili Sovjeti Kitajcem, kot poroča radio Moskva.

Po priključitvi cone B k Jugoslaviji bodo takoj začeli z deli za asfaltno cesto Ljubljana — Koper. Avtobus bo rabil po novi cesti iz Ljubljane do Kopra dobri dve uri.

V Budimpešti je od 6. do 16. t. m. evropska konferenca o železniškem voznem redu. Stavljen je bil predlog za „Balkan-ekspres“ z zvezo Dunaj — Beograd — Atene, ker dosedanje zveze ne zadoščajo naraščajočemu prometu.

Sovjetski zunanji minister Molotov je obiskal Gornjo Slezijo in si je v Chemnitzu ogledal tovarne železne industrije; pol ure po njegovem odhodu je eksplodirala visoka peč. Seveda so krivi atentata zapadni agentje.

Robert H. Jackson, ameriški glavni tožilec v znanem procesu v Nürnbergu, je umrl. Na poti na sodnijo ga je zadela srčna kap.

Robert Schumann, bivši francoski minister, bo prišel meseca novembra v Innsbruck in bo govoril v okviru „Bildungswerka“ o ustvarjanju nove Evrope.

V preteklem tednu je bilo v Avstriji spet 1047 prometnih nesreč, pri katerih je bilo 783 ranjenih in 23 smrtnih žrtev. Na Koroškem je bilo 114 prometnih nesreč, 102 ranjena in 4 mrtvi.

115.000 PROSTOVOLJCEV ZA NEMSKO VOJSKO

Iz urada zapadnonemškega varnostnega pooblaščenca Teodorja Blanka poročajo, da se je število prostovoljcev za bodočo nemško vojsko po konferenci v Londonu občutno povečalo in znaša sedaj že 115.000. Prostovoljci so večinoma mladi ljudje, ki še niso nosili orožja. Pristojni krogi so mnenja, da bo število 150.000 prostovoljcev, ki jih bo imela bodoča zapadnonemška vojska, zlahka doseženo.

OBISK MARŠALA MONTGOMERYJA V GRČIJI

Inspeksijskemu obisku namestnika vrhovnega zavezniškega poveljnika v Evropi, maršala lorda Montgomeryja, grški vojski, lahko ob tržaškem sporazumu pripisujemo več kot le običajen pomen.

Ko je Montgomery prispel v Atene, je dal časnikarjem na vprašanje o njegovem mnenju o izidu konference devetih držav v Londonu naslednji odgovor:

„Srečni smo, da imamo nemško sodelovanje pri zahodni obrambi. Vedno smo si ga želeli.“

IZ TAJNIŠTVA NSKS

Tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev, prof. dr. Valentin Inzko, je našim ljudem na razpolago

vsak ponedeljek od 10. do 12. ure in vsak četrtek od 8. do 12. ure dopoldan v pisarni uredništva našega lista.

Politični teden

Po svetu . . .

Kakor je dolgo trajalo — devet let — do rešitve tržaškega vprašanja — tako je sporazum o Trstu prišel vendarle nekako čez noč in je presenetil; kakšna politična senzacija pa ni bil. Sporazum je politični dogodek, kjer ni očitnega zmagovalca niti premaganca. Sporazum o Trstu pa ni nič drugega kot pripravljenost obeh strani zadovoljiti se s tem, kar je bilo doseženega oziroma izgubljenega.

Za pomirjenje in ravnotežje v tem delu Evrope je sporazum velike vrednosti.

S sporazumom med Italijo in Jugoslavijo je odpadlo tudi problematično stanje okrog tako imenovanega Svobodnega tržaškega ozemlja, katero bi bilo gotovo idealna rešitev v sklopu bodočih Panevrope. Po splošnem političnem razpletu zadnjih mesecev pa moramo žal ugotoviti, da je do uresničenja Panevrope daljša in trudapolnejša pot, kot smo vsi mislili, saj se notranje-evropski problemi spet rešujejo na podlagi državnih in narodnostnih suverenosti.

„Memorandum“, dvostranska izjava, kjer ni nobenih obveznosti za daljšo dobo, je celo v nasprotju z italijansko mirovno pogodbo, toda v sedanjem političnem položaju je bila to edino možna rešitev, ki vsebuje mnogo pozitivnih momentov za Italijo, Jugoslavijo in zapadne velesile. Italijanske vlade so prav zaradi Trsta doživele mnogo težkih kriz. Dolgo časa je bil „neodrešeni“ Trst dobrodošla kost za vladne koalicije, potem je bil prav tako dobrodošlo propagandno sredstvo za opozicijo. Sedanja ministrski predsednik Scelba je uvidel neplodnost vsega tega. Scelba ima kot državnik velik ugled. Parlament mu je tudi v politiki glede Trsta sledil in izglasoval zaupnico.

Jugoslavija je pridobila majhen pas ozemlja južno od Trsta in pravico do souporabe tržaškega pristanišča. Pod Italijo pa je kljub temu prišla dokajšnja slovenska manjšina, za katero pa je v „memorandumu“ poseben manjšinski statut, ki natančno določa manjšinske pravice: šole, uporabo jezika v javnih uradih itd. Enaka določila veljajo za italijansko manjšino v Jugoslaviji (v bivši coni „B“). Skupna jugoslovansko-italijanska komisija bo nadzorovala izvajanje teh določb.

S sedanjo rešitvijo so predvsem zadovoljni Amerikanci in Angleži,

saj je spor med obema jadranskima državama hromil vsa leta njih politiko. Vzporedno z balkanskim paktom so poravnali tudi preprič o najvažnejšem pristanišču srednje Evrope, preprič, ki je bil tudi sovjetski politiki od časa do časa dobrodošel povod za zamotavanje tudi drugih sporov, ki pravzaprav s Trstom niso imeli nobene zveze, kakor n. pr. mirovne pogodbe z Avstrijo. Amerikanci in Angleži umaknejo svoje čete iz Trsta. S sporazumom sta se tako ameriška kot angleška diplomacija pošteno oddahnili, saj ni minil mesec, da ne bi njihovi najvplivnejši diplomati obiskovali Rima in Beograda in gladili tal za sporazum.

Dr. Josip Agneletto, predsednik Slovenske demokratske zveze, je v glasilu „Demokracija“ zapisal o odločitvi o Svobodnem tržaškem ozemlju sledeče:

Londonski dogovori, četudi bolj ozki kot stalni statut za STO, pomenijo vendar za jugoslovansko narodnostno skupnost (Slovence, Hrvate in Srbe) korak naprej v primeri z dosedanjim našim nezakonjenim narodnostnim položajem. Diskriminacija Slovencev se odpravi na vseh področjih. Podžiganje nacionalne in rasne mrznje je prepovedano in se bo kaznovalo. Zajamčena je našim ljudem enakopravnost pri pridobivanju in vstopanju v javne in upravne službe. Zajamčena je raba slovenskega jezika z vsemi upravnimi in sodnimi oblastmi, zajamčeno je uporabljanje Radia in vseh javnih poslopij in, kar je življenjske važnosti, zajamčen je obstoj vseh slovenskih šol, ki danes obstojajo na področju A.

Zato proč z malodušnostjo, proč s strahom za naš narodni obstoj, proč s strahom pred preganjanjem Slovencev zaradi njih narodnosti in jezika. V skupnem, vztrajnem sodelovanju vseh demokratičnih Slovencev in Hrvatov tega področja je naš obstoj in naša bodočnost.

. . . in pri nas v Avstriji

Da smo sredi volilnega boja, nam kaže stalno prerakanje strank po časopisih. Vladni stranki si očitajo ozkosrčnost predvsem v osebni politiki.

VdD vedno bolj peša

OeVP in SPOe se trudita, da bi dobili čim večji delež plena. Na Nižjem Avstrijskem je odstopil znani VdU-jevec, bivši član „Landesbunda“, Raser, in je pristopil k

OeVP. Po sedanjih cenitvah in ugibanjih vse kaže, da bo VdU pri volitvah res zgubil. Tudi finančni krogi, ki so ga prej močno podpirali (govorili so v tej zvezi tudi o nemškem kapitalu), so mu radodarno roko menda umaknili, ker od njega resnih učinkov več ne pričakujejo.

Tudi nova postava, ki jo pripravljajo na polju socialnega zavarovanja, je bila predmet nasprotnih trditvev. Predvidene so tam razne določbe glede rent.

Avstrijska zbornica za obrtno gospodarstvo je menda zavrnila sledeče predvidene ureditve: 13. rento vsako leto, višino rente, ki naj bi znašala 72% zadnjega zaslužka po štiridesetih službenih letih, ter možnost, da bi starostno rento izplačevali tudi že pred petinšestdesetim letom starosti. Socialisti zdaj očitajo, da je zbornica sovražna delavcem in nameščencem, čeprav sami dobro vedo, da take maksimalne zahteve še dolgo ne bodo stvarno izvedljive, ker pač primanjkuje sredstev.

Važen dogodek je predstavljala tudi konferenca avstrijskih škofov

ki je bila 5. in 6. oktobra. Škofje so ob tej priliki posebno svarili pred prenapetimi obveznostmi za delo v tujini. Naši sinovi in hčere v tujini v mnogih primerih versko in moralno propadejo. Škofje so izrecno imenovali za primer Anglijo. Konferenca je izrazila svoje zadovoljstvo nad dejstvom, da bodo v glavnem po katoliški iniciativi zvišane otroške doklade. Obsodila pa je nezaslišano stanje, da katoliške privatne šole še vedno niso deležne vsaj malenkostne državne podpore, čeprav te šole državi prihranijo s svojim delom težke milijone.

Nadalje so postavili zahtevo, da bi končno tudi država priznala 8. december kot praznik. Škofje so še posebej naglasili, da mora glas Cerkve biti bolj upoštevan tudi v radiu in da je treba posvetiti posebno skrb katoliškemu tisku.

Sporazum o Trstu

Podpisani sporazum o Trstu zaključuje devetletno prizadevanje za poravnavo spora med Italijo in Jugoslavijo o Tržaškem ozemlju.

Zadnje obdobje pogajanj je trajalo devet mesecev, vendar je bilo napravljenih že prejšnjim poskusom za dosego rešitve, ki bi bila zadovoljliva tako za Italijo kot Jugoslavijo.

Eden prvih povojnih poskusov je bil storjen z mirovno pogodbo z Italijo februarja 1947, s katero je bilo ustanovljeno Svobodno tržaško ozemlje. Varnostni svet Združenih narodov je odobril tiste dele pogodbe, ki se nanašajo na Trst, in je tako sprejel odgovornost za zagotovitev neodvisnosti in enotnosti Tržaškega ozemlja kot svobodnega ozemlja.

Sporna nekdanja pokrajina Julijska Benečija je bila od konca druge svetovne vojne zasedena v zahodnem delu po britanskih in ameriških silah, v zahodnem pa po jugoslovanskih četah. Z mirovno pogodbo je bil odstopljen večji del pokrajine Jugoslaviji, medtem ko bi naj tvoril manjši del z mestom Trstom in sosednjim obalnim ozemljem svobodno ozemlje z guvernerjem, imenovanim od Varnostnega sveta.

Do imenovanja guvernerja bi moralo ostati omenjeno področje razdeljeno v ameriško-britansko vojaško cono na severu (cona A) in jugoslovansko vojaško cono na jugu (cona B).

Toda nasprotovanje Sovjetske zveze v Varnostnem svetu je onemogočilo imenovanje guvernerja in vojaška uprava obeh con je trajala dalje. Pojavili so se tudi dvomi, če bo v obstoječih pogojih možno ustanoviti svobodno ozemlje, kot je predvideno v mirovni pogodbi.

Združene države, Britanija in Francija so v prepričanju, da vzpostavitev svobodnega

Gospodarsko stanje Avstrije je, kot smo že pisali, razmeroma dobro. To je priznala, kot je poročal minister dr. Kamitz, tudi „Svetovna banka“ (Weltbank). Ta je že dala kredit za elektrarno „Reiseck-Kreuzeeck“ in bo menda kreditirala sedaj tudi nameravano elektrarno „Lünersee“. Ker Avstrija dopušča prenos dobičkov in ne dela posebnih deviznih težkoč, tako da je menjavanje v razne valute možno, je posojilo lahko dobila. Dolg pa, tako računajo, bo z lahkoto odplačevala, ker bo dajala električno energijo v inozemstvo (Nemčijo in Italijo) in bo s tem dobro zaslužila.

Sedaj, ko bodo uredili tudi gospodarske odnose med Avstrijo in Trstom, kot predvideva sporazum med Italijo in Jugoslavijo, postaja očitno, da bodo nemška pristanišča tekmovala s Trstom.

Ravno te dni se je mudil na Dunaju visok uradnik pristaniške uprave iz Hamburga. Iz njegovih izjav v radiu je razvidno, da je Avstrija že po prvi svetovni vojni v veliki meri uporabljala pristanišči Hamburg in Bremen; to pa predvsem zaradi tega, ker veljajo v Nemčiji zelo ugodne železniške tarife. Vsekakor bo za Trst življenjsko važno, da vzdrži nemško konkurenco.

Na Koroškem je bila zopet bolniška blagajna

v središču javnega zanimanja. Na njenem obnem zboru so obravnavali razne nedostatke, ki bi jih bilo treba popraviti. Tako je zastopnik delodajalcev izjavil, da bi ne smeli imeti noben zdravnik dvojne funkcije, kot je to slučaj pri dr. Lampitschu. Enako bi drugi zdravniki ne smeli poleg svoje plače zaslužiti na podlagi „bolniških listkov“ ogromnih vsot. Poudaril je tudi, da ni prav, da plačuje blagajna privatnim bolnišnicam manj kot državnim in da bi blagajna smela odpreti lastno lekarno.

Vsa ta vprašanja so bila na obč. zboru le nakazana in se bo moralo z njimi verjetno podrobno baviti predsedstvo. V splošnem je prevladovala na zboru stvarnost, kar je po nesrečnem atentatu posebno razveseljivo. Kritika pa, ki je pokazala na omenjene nedostatke, je bila gotovo upravičena.

ozemlja ni več izvedljiva rešitev, v marcu 1948 predlagale, naj se Italija in Sovjetska zveza sporazumeta o dodatnem protokolu k italijanski mirovni pogodbi, po katerem bi prišli coni A in B pod italijansko suverenost.

Italija je sprejela predlog, toda Jugoslavija in Sovjetska zveza sta ga zavrnili. Tudi po jugoslovanskem prelomu s Sovjetsko zvezo je beograjska vlada nasprotovala temu predlogu, opirajoč svojo protivnost na ozemeljske zahteve in narodnostne ozire.

Precej časa se položaj ni mnogo izpremenil. Leta 1951 so Britanija in Združene države znova poskušale, da bi se Italija in Jugoslavija sporazumeli o tem problemu. Uspeha pa nista imeli.

Dne 8. oktobra 1953 sta britanska in ameriška vlada objavili načrt za izročitev uprave cone A Italiji in za umik svojih vojaških sil iz cone. Italija je predlog sprejela, toda Jugoslavija se mu je uprla in napetost med obema državama se je povečala, kar je nujno zahtevalo novih naporov za poravnavo te zadeve z mednarodnimi pogajanj.

Doseženi sporazum predstavlja kompromis, kot so izjavili uradni krogi, vendar se dane koncesije nepomembno razlikujejo od tistih, ki so bile predvidene pred letom dni. Sedanje koncesije niso mnogo stale nobeno stran in o njih izjavljajo, da so predvsem „čustvene“.

Ameriška vojaška pomoč tako Italiji kot Jugoslaviji bo verjetno olajšana s sporazumom. Balkanska zveza med Jugoslavijo, Turčijo in Grčijo bo imela tudi korist od njega, kot so izjavili uradni krogi.

Sovjetska zveza in Formoza

„Washington Post“ prinaša uvodnik z naslovom „Sovjetska zveza in Formoza“, v katerem piše:

„Vsakdo ugiba, kako in kdaj se bo skušal Peking polastiti Formoze. Toda neglede na vse druge politične razloge je Moskva složna s Pekingom, kot je razvidno iz prve izjave, ki jo je Sovjetska zveza po dolgem času dala glede Formoze. Dal jo je Hruščev, ki je kot prvi sekretar sovjetske komunistične stranke druga najvažnejša o-

sebnost med kremeljskimi oblastniki. Odljubil je Kitajcem sovjetsko podporo pri tako imenovani „osvoboditvi“ Formoze.

Obe komunistični državi vidita nedvomno v Formozo najboljšo sredstvo, s katerim upata povzročiti razkol v svobodnem svetu. Večina Azije je v tej zadevi nasprotna Ameriki. Med zahodnimi zavezniki pa so nekateri tudi hudo nezadovoljni z ameriškim stališčem, kar se izrazi včasih v očitkih. Opozicijske stranke so lahko v tem po-

SLOVENC

doma in po svetu

V goriški škofiji so imele slovenske duhovnije marijanski kongres. K sklepu kongresa se je v Štandreu zbralo skoraj 5000 ljudi. Nadškofa je zastopal dekan msgr. Alojzij Novak. Ob tej priliki so priredili na cerkvenem trgu tudi marijansko akademijo, katere se je udeležilo čez 1000 gledalcev. Na sporedu je bil govor, zborna recitacija, živa slika, pevski zbori in prizor iz tretjega dejanja Meškovega „Gobavega viteza“.

Te dni je izšla v Trstu nova „Pesmarica“, ki je namenjena osnovnim, nižjim srednjim in strokovnim šolam. Izdal jo je znani glasbenik in skladatelj Ivan Gobec, založila pa zavezniška vojaška uprava.

Knjiga obsega 150 strani in se deli v dva dela: teoretični obsega 52 strani, glasbeni pa 180 različnih mladinskih pesmi tridesetih avtorjev. Pesmarica je namenjena predvsem učencem kot učni pripomoček, v pripravi pa je že tudi II. del, ki bo predvsem namenjen učiteljem glasbe.

V Trstu je nastopil pevski zbor Slovenske filharmonije iz Ljubljane. Program je bil umetniško izbran; posebno je ugajala Venturinijeva „Nocoj pa, oh nocoj“. Zbor je vodil dirigent Rado Simoniti.

Ponovno bo odšel v misijone tržaški misijonar č. g. Albin Miklavčič, ki je bil predlanskim pregnan s Kitajske. Njegovi redovni predstojniki so mu odkazali novo misijonsko polje v Bengaliji v državi Pakistan, kjer bo deloval v škofiji, ki šteje pet milijonov prebivalcev, katoličanov pa je samo nekaj tisoč.

KANADA

Slovenska cerkev v Torontu je že pod streho, kot smo že poročali. Čeprav stavba še ni povsem dokončana in opremljena, bodo postavili zasilen oltar. Tako bodo mogli imeti naši rojaki slovensko službo božjo v lastni cerkvi.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Slovenska Glasbena matica v Clevelandu je v mestu Milwaukee priredila dva koncerta. Na sporedu so bile slovenske narodne in umetne pesmi, pa tudi skladbe iz svetovne glasbene literature v slovenskem jeziku.

V Chicagi so 2. oktobra praznovali štiriletnico slovenskih radijskih oddaj. Ob tej priliki so priredili zabaven večer v dvorani češkega doma. Slovenske radijske oddaje s svojimi narodnimi, kulturnimi in vzgojnimi programi so med našimi rojaki zelo priljubljene in kažejo Amerikancem slovensko besedo in našo pesem v najlepši luči.

Slovenski rojak iz Clevelanda, odvetnik Joseph A. Krizman, je bil imenovan v odbor Ameriške odvetniške zveze, a je mesto odklonil, ker se ni strinjal z načinom odbojega delovanja.

RAZGOVORI O AMERIŠKO-NEMŠKI PRIJATELJSKI POGODBI

V Washingtonu so se pričeli zaključni razgovori o prijateljski, trgovinski in pomorski pogodbi med Združenimi državami in Zvezno nemško republiko.

Ameriško zastopstvo na razgovorih vodi vršilec dolžnosti pomočnika zunanjega ministra za trgovinske zadeve, Thorsten V. Kalijarvi, nemško pa načelnik nemške misije v Washingtonu, veleposlanik Heinz Krekeler in minister Walter Becker, od oddelka za gospodarske zadeve v bonnskem zunanjem ministrstvu.

Razgovori so se pričeli že lansko leto v Bonnu. Računajo, da bo pogodba sklenjena čez dva tedna. Podobne pogodbe imajo Združene države tudi z raznimi drugimi državami.

gledu bolj odkrite kakor vlade. Tako je n. pr. Attlee po svojem obisku na Kitajskem izjavil, da se popolnoma sklada s Ču En-Lajevim stališčem glede Formoze.

Če bi si upali ugibati, bi si morda lahko tolmačili izjavo Hruščeva v tem smislu, da se Sovjetska zveza zanaša, da bo rdeča Kitajska za nedoločen čas izkoriščala vprašanje Formoze predvsem v propagandne namene. Moskva gotovo ne želi tvegati svetovne vojne, ki bi jo vdor na Formozo nedvomno izzval. Niti komunistična Kitajska niti Sovjetska zveza pa ne smeta ostati v dvomu, kar se tiče namena Združenih držav, da se bodo uprle vsakemu napadu na Formozo.

SPOMENICA

o Svobodnem tržaškem ozemlju

Slovenska demokratska zveza za Svobodno tržaško ozemlje in Slovenska katoliška skupnost v Trstu sta odposlali dne 29. septembra zahodnim velesilam naslednjo spomenico:

„Slovenska demokratska zveza v Trstu in Slovenska katoliška skupnost v Trstu, ki predstavljata demokratično slovensko in hrvatsko prebivalstvo Svobodnega tržaškega ozemlja, odzivajoč se volji ljudstva, imata za svojo dolžnost, da še enkrat pred končno razdelitvijo Svobodnega tržaškega ozemlja obrneta pozornost visoke vlade na sledeča dejstva:

Razkosanje in uničenje Svobodnega tržaškega ozemlja pomeni pogreb velike ideje, ki jo je uveljavila pariška mirovna konferenca leta 1947 z ustanovitvijo Svobodnega tržaškega ozemlja, da je namreč ozemeljske spore med evropskimi državami, zlasti če gre za narodnostno mešano ozemlje, reševati tako, da se da spornemu ozemlju neodvisnost in svoboda in s tem ugledi pot k bodoči evropski politični skupnosti.

Svobodno tržaško ozemlje bi moralo biti prvi živ primer. Danes pa se z razkosanjem tega ozemlja dela korak nazaj in ponovno rešuje še pred sedmimi leti dokončno rešeno vprašanje Svobodnega tržaškega ozemlja z ozkega nacionalističnega in prestižnega, ne pa evropskega stališča, v škodo svobodnega sveta.

Večina italijanskega in slovenskega ter hrvaškega prebivalstva Svobodnega tržaškega ozemlja je za ohranitev svobodnega ozemlja in za spoštovanje mirovne pogodbe. Zato tem bolj občuti in strože sodi ljudstvo Svobodnega tržaškega ozemlja ukinitve svobodnega ozemlja s strani zahodnih velesil in dveh sosednjih držav, ker odločajo o njegovi usodi, ne da bi mu dali možnost, da izreče svojo voljo, preden se državnoopravno in dejansko že od 1. 1947 obstoječe Svobodno tržaško ozemlje uniči in razkosa med dva sosedja, in ne da bi pri tem za hip pomislili, da se s tem dokončno prestavlja velik del Svobodnega tržaškega ozemlja in njegovega prebivalstva.

Bodi nam dovoljeno obrniti pozornost zahodnih držav posebno na dejstvo, da ljudstvo pričakuje od držav, ki jih je zgodovina postavila za vodnike sveta, strogo spoštovanje načela: **Pravica je temelj vladanja.** Krivično postopanje s svobodnimi narodi v korist večjih narodov destruktivno deluje na zaupanje ljudstva v objektivnost demokratskih držav in v realnost od njih zastopanih demokratskih načel, v katere je verjelo.

Danes Svobodno tržaško ozemlje pravno in stvarno še vedno obstoja in tržaški demokratični Slovenci imamo pred slovenskim narodom dolžnost, da v obrambo tega ozemlja prosimo še enkrat, da revidirate svoje stališče in ohranite celotno Svobodno tržaško ozemlje.”

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENC

(9. nadaljevanje)

IX.

RAZDELJEVANJE IN PRVO PONEMČEVANJE SLOVENSKEGA OZEMLJA

Izrednega pomena bi mogla za Slovence postati tudi Panonija, ker se je par desetletij pozneje razvila tam druga samostojna slovenska država kneza Pribine in Kocelja, a so jo žal le prekmalu zadušile nemške politične spletke. Ob tej priliki je bilo po krivdi sebičnih nemških škofov zadušeno tudi blagodejno versko delovanje, ki ga je začel na osnovi domačega slovenskega jezika tako uspešno razširjati tudi med vzhodnimi Slovenci moravsko-panonski nadškof sv. Metod. Toda navzlic vsemu temu bi se bili Slovenci lahko močno utrdili v današnji zapadni Ogrski, da niso kmalu nato pridrl iz Azije še divji Madžari, razdeljali vso mlado civilizacijo, ki so jo začeli razvijati tam Slovenci, in preprečili tudi vsako njihovo politično uveljavljanje.

Zgoraj naznačena frankovska razdelitev slovenskega ozemlja na sedem različnih upravnih edinic je imela pa še nadaljnje posledice. Nesposobni sin Karla Velikega, Ludovik, ni bil zmožen ohraniti ogromne očetove dediščine, zato se je začela že za njegovega življenja razkrajati. Na severu se je začela oblikovati vzhodnofrankovska (poznejša nemška) država, na jugozapadu pa Italija. To je bilo jako važno tudi za nas Slovence, kajti od navedenih sedmih slovenskih krajin so priredili že od vsega početka dve (Furlanijo in Istro) k Italiji, ostalih pet pa k Nemčiji. Po smrti Ludovika Pobožnega je pa začel frankovski imperij radi notranjih razprtij sploh razpadati in je bil l. 843. razdeljen v tri dele: zapadno frankovsko državo (današnjo Francijo), Italijo z današnjo zapadno Nemčijo in vzhodno frankovsko državo (današnjo Avstrijo, Češko in srednjo Nemčijo). Furlanija in Istra sta bili priključeni Italiji, ostalih pet s Karantanijo vred pa k vzhodnofrankovski državi, ki se je začela počasi nazivati Nemčija.

OBISKI NA VZHODU

MOSKVI NISO VSEČ TURISTI, KI KRITIZIRAJO

Sovjetski tisk zdaj, ko se je izdivjal proti Clementu Attleeju, napada z novo silo manj znane politične obiskovalce, ki tudi ne govorijo samo dobrega o Sovjetski zvezi, katere gosti so bili. Sovjetska časopisa „Pravda“ in „Izvestja“ napravljata prav vtis, kot bi hoteli mnogo od nedavnih gostov znova povabiti na dolgotrajen „ogled Sibiriije“, ki naj bi trajal 10 do 15 let.

„Izvestja“ se prav tako razburjajo zaradi izjav nekaterih angleških turistov, ki so letos obiskali Moskvo, kot „Pravda“ zaradi Attleejevega predloga, naj Sovjetska zveza zmanjša oborožitev, vrne svobodo satelitskim državam in preneha „spletkariti v drugih deželah“. Oba časopisa poudarjata, da pričakuje Kremelj od svojih tujih gostov „nepristranost“, pod katero pa seveda razume le brezpogojno hvalisanje sovjetskega sistema.

„Angleži se tako živo zanimajo za življenje Sovjetske zveze — pišejo „Izvestja“ — da časopisi in revije vedno pogosteje objavljajo vtise obiskovalcev iz SSSR. Važnost takih člankov za stvar miru, medsebojno razumevanje in prijateljstvo med obema deželama, je očitna, če se nudi bralcu nepristransko poročilo o tem, kar so videli in slišali v Sovjetski zvezi, brez pripomb, ki so bile že vnaprej pripravljene, da ž njimi popačijo resnično sliko položaja. Vendar so med tistimi, ki prihajajo v Sovjetsko zvezo iz kapitalističnih dežel, tudi taki, ki so pod velikim vplivom protisovjetske propagande.

„Izvestja“ nato žigosajo „zlobnost“, ki naj bi bila značilna za nekatere turiste, ki so se vrnili iz Rusije, ter nadaljujejo: „Če čitamo razne članke o Sovjetski zvezi, ki jih je v zadnjem času objavil angleški tisk, moramo priti do prepričanja, da so med obiskovalci Sovjetske zveze bili poleg tistih, ki so prišli z odprto glavo in čisto vestjo, tudi taki, ki so šli na pot s prikritimi zlobnimi nameni... Primerov ne manjka. Nedavno

KONCENTRACIJSKIH TABORIŠČ SI ANGLEŠKI LABURISTI IN DRUGI OBISKOVALCI SOVJETSKE ZVEZE NISO OGLEDALI

„Vedno več politikov in intelektualcev hodi v Moskvo na obisk. Mnogo od njih — in ne nazadnje intelektualci in umetniki — po vrnitvi hvali razne stvari in izjavlja, da vse tam le ni tako slabo, kot se govori. Ni prijetno oporekati takim izjavam. Prav rad verjamem, da ima Moskva dobra gledališča. Prav rad verjamem, da ima izredne plesalke. Prosim vas pa, da ne pozabite, da ima Moskva tudi izredna koncentracijska taborišča.”

S temi besedami je začel svoj govor na zborovanju Mednarodne komisije proti koncentracijskim taboriščem, ki je bilo ne-

se je mudila v Sovjetski zvezi skupina angleških znanstvenikov, časnikarjev in turistov. Po vrnitvi v Anglijo so nekateri člani te skupine začeli proti nam sovražno pisati v časopisih in revijah.”

„Izvestja“ zlasti napadajo časopisno poročevalko Joyce Eggington zaradi članka, ki ga je objavil liberalni časopis „News Chronicle“. Eggingtonovo označujejo „Izvestja“ za odkrito „nasprotnico izboljšanja mednarodnih odnošajev“ in jo obtožujejo, da ima „običajne buržujske moralne nazore o vlogi ženske“, češ da kritizira uporabo žensk za delavke v težki industriji in da pomiluje rusko ženo, ki je pozabila, kako se šiva in okusno oblači.

Vendar je treba te napade „Izvestij“ kljub ostrini izrazov imeti še za umerjene proti napadom „Pravde“ na „predznosti Attleeja“. Angleški laburistični voditelj je „orodje reakcionarjev“, ki je plačal sovjetsko gostoljubnost s ponavljanjem „laži o sovjetski oborožitvi“, katere širijo zagovorniki zahodne napadalnosti. Razdraženost Moskve lahko razumemo. Attlee ni hvalil njene politike „miru“ in tudi ni zagovarjal načina komunističnega življenja. Potovanja Attleeja je imelo za posledico preprost in jasn predlog: Sovjetska zveza naj zmanjša svoje ogromne oborožene sile in izboljša življenjsko raven svojega prebivalstva.

Ne smemo pozabiti, da je ena glavnih trditev komunistične propagande, da komunisti dopuščajo in celo bodrijo doma kritiko, češ da lahko komunistična država samo s kritiko popravi svoje zmote. Proti Attleeju in drugim obiskovalcem, ki so kritizirali v določenem pogledu komunistični sistem in življenje v Rusiji, pa očitno „Pravda“ in „Izvestja“ ne kažejo take strpnosti. Stvarno je torej dopuščena le tista „kritika“, ki je v skladu z „linijo“ komunistične partije.

Ne smemo pozabiti, da je ena glavnih trditev komunistične propagande, da komunisti dopuščajo in celo bodrijo doma kritiko, češ da lahko komunistična država samo s kritiko popravi svoje zmote. Proti Attleeju in drugim obiskovalcem, ki so kritizirali v določenem pogledu komunistični sistem in življenje v Rusiji, pa očitno „Pravda“ in „Izvestja“ ne kažejo take strpnosti. Stvarno je torej dopuščena le tista „kritika“, ki je v skladu z „linijo“ komunistične partije.

Davno v Kopenhagnu, Frode Jakobsen, poslanec v danskem parlamentu.

„Mi upamo v mir“, je Jakobsen izjavil. „Nihče ne pozna bolj grozot vojne kot jetniki koncentracijskih taborišč. Vendar zatiranje ni mir. Država s koncentracijskimi taborišči je dežela v državljanski vojni, dežela v vojni sama s seboj.”

Zborovanja so se udeležili zastopniki iz Norveške, Holandske, Belgije, Francije, zahodne Nemčije, Danske, eksilne Češkoslovaške in drugi.

Danski zunanji minister Hansen je pozdravil delegate in poudaril, da so na sve-

so bili tudi primerno poseljeni. Ker pa domačega slovenskega prebivalstva ni bilo dovolj, so začeli naseljevati na njih priseljence iz Nemčije. Tako se je torej začel že v IX. stol. prvi val nemškega naseljevanja (kolonizacije) in s tem tudi ponemčevanje slovenskega ozemlja v območju Vzhodnih Alp proti Panoniji, vendar so tvorili tedaj in še dolgo potem Slovenci na njem še vedno ogromno večino vsega prebivalstva.

OD MEVI

Slovenski občinski odborniki občine Libuče so se trudili, da bi dobile naše vasi občinske table z dvojezičnimi napismi, kakor je pač pravilno in pošteno, kjer zastopajo stranke pametni občinski možje. Tako so izvojevali naši odborniki po treh sejah občinske table z dvojezičnim napisom, za kar gre njim — predvsem pa g. županu — vsa čast.

Ena teh tabel je bila pritrjena v Libučah na vogalu Kušejeve hiše.

Pa je prišla ploha jeze na to občinsko tablo in neke noči je izginila. Udarilo je vanjo sovraštvo do naše besede, ki je domačemu prebivalstvu sveta in draga in ki tudi pametnim in treznim ljudem drugih strank ni bila napoti.

Seveda je to strelo sprožil čisto navaden zlikovec, ki ne pozna poštenja, ne postave, ne sramu. Tak zlikovec podira, kar poštene in pametni ljudje gradijo; svetujemo mu, naj pride k pameti in k zavesti, da tu pri nas živita dva naroda, da tu govorimo dva jezika, in da našega materinega spoštuje tudi pošten Nemeč.

Ves krščanski in tudi nekrščanski svet govori o bratstvu in prosi za mir; kongresi in tabori in velika romanja naj bi pobratila sporna ljudstva in narode. — Kako zelo si želimo, da bi posamezniki, ki pri nas še skušajo razdirati vaško in občinsko skupnost, prisluhli govorom naših nadpastirjev, voditeljem naših ljudstev na kongresih, ko govorijo o mirnem krščanskem sožitju med sosedi in narodi. Saj smo vsi bratje.

Jeziki, slovenski in nemški, pa se nam Libučanom zaradi občinske table z dvojezičnim napisom ne bodo zmešali, ker se zavedamo, da „človek toliko velja, kolikor jezikov zna...”

PREPROSTA PRAVLJICA

Neka orientalska pravljica pripoveduje, da sta se šli nekega dne resnica in laž kopat.

Po kopanju je laž prva stopila iz vode in je oblekla oblačila resnice. Resnica pa, ki si ni hotela nadeti oblačil laži, hodi okrog od tedaj rajši gola.

tu še vedno ljudje, ki trpijo zaradi zvestobe svojim idealom in da ves svobodni svet pozna važnost temeljnih človeških pravic, ki so jih proglasili med drugo svetovno vojno — svobodo besede in vere, svobodo pred pomanjkanjem in strahom.

Razni delegati so poudarjali važnost in uspehe boja proti suženjskim taboriščem.

Na tajnem zborovanju so razpravljali o poročilih o slabem ravnanju s političnimi jetniki v totalitarnih deželah, ki jih pa niso objavili.

KONEC FRANKOVSKO MOGOČNOSTI

Razkroj ogromnega frankovskega imperija Karla Velikega se tudi po njegovi razdelitvi l. 843 ni ustavil. Kruti in dolgotrajni boji so se vršili med sinovi in vnuki Ludovika Pobožnega zlasti za posamezne dele vzhodne frankovske države. Ta je bila v delilni pogodbi iz l. 843 sicer prisojena Ludoviku Nemškemu, a po njegovi smrti (l. 876) so si njegovi sinovi razdelili tudi vzhodnofrankovsko državo. Po imenu je imela ta sicer še vedno skupnega kralja, toda kraljeva oblast je vse hitreje propadala in kraljevi namestniki v posameznih pokrajinah, ki so bili navadno kraljevi bratje ali sinovi, so gospodovali v njih skoro kot neodvisni vladarji.

Ni naša naloga, da bi se spuščali v podrobnejše opise teh brezkončnih nemških zmed in notranjih bojev, toda treba jih je bilo omeniti zato, da laže razumemo usodo naše Karantanije, ki jo je doživljala v IX. in X. stoletju. V vsej tej dobi je bilo namreč malo važno, kateremu vzhodnofrankovskemu vrhovnemu vladarju je pripadala, ker je bil ta itak skoro brez vsake moči, temveč so bili zanjo važni le njeni neposredni upravitelji. Ob razdelitvi vzhodnofrankovske države l. 876 je dobil Bavarsko, Karantanijo in Panonijo sin Ludovika Nemškega, Karlman, toda sam je gospodoval le na Bavarskem, dočim je prepustil upravo Karantanije in Panonije svojemu nezakonskemu sinu Arnulfu. Ker je kraljeva oblast vedno bolj propadala, si je znal Arnulf prisvojiti toliko neodvisnosti, da je bil njegov položaj že niočno podoben položaju samostojnega kneza, razen tega je pa znal tako dvigniti tudi ugled svoje Karantanije, da so jo nazivali večkrat celo „kraljevino”.

(Dalje prihodnjik)

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

POTRES V CELOVCU IN OKOLICI

Kakor javlja centrala za meteorologijo in geodinamiko na Dunaju, je bilo čutiti v ponedeljek, dne 11. oktobra ob 10.36 uri v Celovcu in okolici lahek potres.

Izvedeli smo, da so potres čutili predvsem v središču mesta. Javilo se je 40 oseb, ki so potres natančno občutili in to takoj sporočile celovškemu vremenskem uradu. Potres je bil toliko močan, da so cingljale šipe v oknih in da se je majala sobna oprava. Potres so čutili tudi drugi kraji v srednji Koroški in Rož.

Centrala za meteorologijo in geodinamiko na Dunaju (Wien XIX., Hohe Warte 38) naproša vse osebe, ki so čutile potres na Koroškem, da ji nemudoma pošljejo natančno poročilo.

KARITATIVNO ZBOROVANJE

V škofijski palači v Celovcu se je pred kratkim vršilo letošnje jesensko karitativno zborovanje, katerega so se udeležili direktorji vseh avstrijskih škofij. Posvetovanje je trajalo dva dni. Na dnevnem redu so bila predvsem karitativna in socialna vprašanja.

PREZIDENT DR. RATKOVIČ 40 LET V FINANČNI SLUŽBI

Ob 40-letnici finančne službe je zvezni finančni minister dr. Kamnitz poslal prezidentu dr. Ratkoviču pismo, v katerem izraža svoje čestitke in poudarja velike zasluge, katere si je prezident pridobil na odgovornem mestu za finančno upravo. Vrsto let je bil dr. Ratkovič v zveznem finančnem ministertvu na Dunaju. Leta 1935 je bil imenovan za prezidenta finančne deželne direkcije za Koroško. Leta 1946 pa je prevzel še vodstvo deželne finančne direkcije za Štajersko. Od tega časa vodi dr. Ratkovič vse finančne zadeve za Koroško in Štajersko.

OBČNI ZBOR BOLNIŠKE BLAGAJNE ZA DELAVCE IN NASTAVLJENCE

Dne 6. oktobra se je vršil občni zbor bolniške blagajne za delavce in nastavljenice. Predsednik F e i k, ki je že okrevljal po atentatu, je podal poročilo o preteklem službenem letu 1953.

Dohodkov je imela bolniška blagajna 82.847.000.— šil. in 80.468.000.— šil. izdatkov. Iz tega je razvidno, da je ostalo še 2.379.000.— šil. prebitka. Izdatki so znašali: za zdravnike in zobozdravnike 21 milijonov 703.000.— šil., zdravila 12.935.000.—, bolniški stroški 15.516.000.— šil., izplačila v gotovini (bolniški denar, pomoč materam in pogrebni denar) 21.099.000.— šil., počitniške akcije in zdravilne kure 1.185.000.— šil., stroški za prevoz bolnikov 1.697.000.— šil., za kontrolne in obračunske namene 979.000.— šil., splošni upravni stroški 3 milijone 876.000.— šil., prepisi 641.000.— drugi izdatki 837.000.— šilingov.

60.000 OBISKOVALCEV RAZSTAVE „ŽIVA CERKEV“

Razstavo „Živa cerkev“, ki je bila prirejena v okviru marijanskega kongresa, je obiskalo v devetih dneh nad 60.000 obiskovalcev. Takšna razstava je bila v Celovcu prva na evropskem kontinentu.

PEVCI DRŽAV. OPERE V MÜNCHENU V CELOVCU

Odlični umetniki münchenske državne opere bodo dne 20. oktobra prvič gostovali v Celovcu. Nastopili bodo ob 20. uri v veliki koncertni dvorani.

ŠT. VID V PODJUNI

Zadnjo nedeljo meseca septembra sta se poročila Štefan Pecek, Grubelnikov v Nagelčah in Ida Norčič, Bajcerjeva v Rikarji vasi. Vesela svatba je bila pri Biltežniku. V kapelško faro Belo se je oženil Tinij Razum. Mladim zakoncem želimo obilo sreče na novi življenjski poti.

Na oklicih so sicer še drugi pari, o kate-

Pri nas na Koroškem

rih pa bomo poročali ob drugi priliki. Učitelj Kušej je bil nekaj časa na naši šoli za učitelja. Prav radi smo ga imeli vsi, posebno pa mladina. Sedaj so ga odpustili iz službe kakor tudi mnogo drugih, ker baje primanjkuje denarja. Tako mora g. nadučitelj poučevati sedaj dva razreda.

STEBEN V PODJUNI

V ponedeljek, dne 11. oktobra, je otvoril pri Pridniku (Fugger) v Šebnu trgovec Rochus Lesjak iz Dobrle vasi trgovino-podružnico z mešanim blagom. Tako imamo sedaj na vasi dve trgovini — Köllich in Lesjak. Upamo, da bo g. Lesjak z novo trgovino Štebjane zadovoljil in mu želimo mnogo uspeha.

SV. NEŽA — ŠT. RUPERT

„Zvečer pride jok v goste, zjutraj pa veselje.“ pravi sveto pismo. Pri pd. Lenartu na Olšenici je bilo pa narobe. Tam je bilo najprej veselje v gosteh in potem je prišla žalost. Na poslednjo svetoneško nedeljo, dne 5. septembra t. l., sta stala Lenartov oče Jožef Bluder, dolgoletni cerkveni ključar pri Sv. Neži in njegova žena Marija pred

oltarjem tamošnje podružne cerkve, da ob 50-letnici zakonskega življenja obnovita obljubo medsebojne zvestobe.

Vsi sosedje in znanci z Olšenice in Sv. Neže in še veliko ljudi iz šentrupeške fare ter sosednjih far je skupaj z jubilaroma obhajalo z velikim veseljem ta tako redki jubilej zlate poroke. Oba jubilara sta bila še dokaj čvrsta in prav dobre volje. Nihče ni mislil, da so za Lenartovo mater že veljale Jezusove besede: „Še malo in me ne boste več videli, ker grem k Očetu.“

Niso še minuli trije tedni, pa je Lenartovo mater dne 24. septembra zadela mogočanska kap in so ji bili dnevi šteti. Ne da bi se spet zavedla in mogla domačim še kaj za slovo povedati, je na dan sv. Mihaela preminula. Isti, ki so jo dobre tri tedne prej spremljali z veseljem srcem v cerkev k zlati poroki, so vsi žalostni šli z njo na zadnji poti in pri istem oltarju, kjer je šentrupeški dušni pastir pred kratkim zlatoporočencema ponovno zvezal roke, se je sedaj s toplimi besedami poslovil od dobre, zveste žene. Bilo je res pretresljivo. Za preostalega moža ostane tolažba iz Jezusovega evangelija: „Zopet vas bom videla in vaše

Župnik dr. Lučovnik — zlatomašnik

Po škofijah je navadno le enkrat mašniško posvečenje. Leta 1904 je bilo redno dne 19. julija, pri katerem je sprejelo ta zakrament iz rok tedanjega knezoškofa Dr. Jožefa Kahna enajst bogoslovcev. Od teh živijo danes le še trije. Izredno pa je postalo to leto zato, ker sta dne 28. oktobra prejela mašniško posvečenje še dva bogoslovca, in sicer č. g. dr. Sommeregger, ki je že umrl in naš slavljenec, č. g. dr. Janko Lučovnik, sedaj župnik v št. Janžu v Rožu. Ta dva bogoslovca sta bila zaradi tega pozneje posvečena, ker sta bila dne 19. julija kanonično še premlada za sprejem mašniškega posvečenja.

Na nedeljo po dnevu sv. apostolov Simona in Jude je bilo zato v Šmarjeti v Rožu veliko veselje s slavljenjem nove maše sina te župnije, novomašnika Jankota Lučovnika. Ves Rož se je tedaj zbral k tej slovesnosti

seljeniški kruhi v raznih krajih tujine. —

Ko je slavljenec še kaplanoval, je poleg obilnega dela še pridno študiral teološke predmete, da je tako potem na dunajski univerzi bil odlikovan leta 1908 z naslovom doktorja bogoslovja. Poleg hebrejščine, aramejščine, sirščine in arabščine obvlada tudi francoski, angleški in italijanski jezik ter več slovanskih jezikov. Tako je postal Mecofanti med Slovenci v Korotanu. Ne le zaradi svojih splošnih odlikovanj, temveč tudi zaradi znanja jezikov ga je vojaška oblast na predlog škofijstva za čas prve svetovne vojne imenovala za vojnega kurata. Služboval je v Gradcu in tudi na raznih tedanjih bojnih frontah.

Potemtakem ni čuda, da ga je v letih pred 1938 izbral tedanji dušnopastirski urad za urednika „Nedelje“, ki je takrat izhajala kot mesečnik. Urejeval jo je okoli

Dekleta! Najboljša dota vas čaka

v gospodinjstvih šolah v ŠT. JAKOBU IN ŠT. RUPERTU! Poleg gospodinjstve izobrazbe Vam bosta šoli nudili tudi srčno vzgojo, ki je najboljši porok za srečno življenje. S T A R Š I, ki hočete svojim hčeram vse dobro, prijavite jih čimprej!

v Šmarjeti. Starejši ljudje bodo to imenitno slavnost gotovo še danes pomnili.

Od tega časa mineva sedaj že 50. leto. Pol stoletja se je zgrnilo v morje večnosti in novomašnik je postal zlatomašnik. Spodobi se, da ob tem velikem mejniku pogledamo malo nazaj na spodbudno in plodnosno življenje slavljenca, ki je bil rojen dne 24. junija 1882.

Ljudsko šolo je obiskoval v svojem domačem kraju v Šmarjeti v Rožu. Gimnazijo je napravil v Celovcu in je bil navadno v vsakem razredu odličnjak. Po zrelostnem izpitu, katerega je napravil leta 1901, je vstopil v celovško bogoslovje. Tudi v bogoslovju je Janko dovršil vse izpite z najboljšimi uspehi, tako da je že v tretjem letniku prejel mašniško posvečenje, nakar se je še eno leto vrnil v bogoslovje. Nato je bil nameščen kot kaplan nekaj časa v št. Jakobu v Rožu in nekaj časa v Borovljah. Za župnika je prišel najprej v št. Janž na Ojstrico pri Dravogradu. Kot župnik je pastiroval še v Šebnu pri Beljaku, v ziljski župniji Borlje-Goriče, kjer je ostal do leta 1932, ko je bil imenovan za župnika v št. Janžu v Rožu, katero upravlja sedaj že 22 let. Vmes pa je moral 5 let z drugimi petdesetimi duhovniki in mnogoštevilnimi slovenskimi družinami jesti v času nacizma iz-

10 let. Vsak urednik je občudovanja vreden, da napiše oziroma da zbere točno do izida lista potrebne strani in jih uredi. Lučovnikove „Nedelje“ še danes vezane krasijo knjižnice in police.

Obiskovalce in goste vedno rad sprejema, se z njimi prijateljsko pogovarja in se veseli, če more koga tudi pogostiti. Še prav posebno se zanima za mladino in svoje farane ne uči samo z besedo, temveč tudi z zgledom in dejanjem. — To je v kratkih besedah slika življenja, delovanja in trpljenja letošnjega edinega zlatomašnika med koroškimi Slovenci.

Slavljenec je torej mož nešteti dobrih del, cenjen in spoštovan, pri vsem tem pa skromen kakor vijolica, tako da želi po zgledu pred kratkim umrlega č. g. Ivana Serajnika v Kotljah svojo zlato mašo opraviti brez zunanjega slavlja, le tiho v notranji zbranosti. Želimo slavljenču k temu velikemu dnevu polno mero veselja, zahvale, zdravja in še mnogo let čim plodovitejšega življenja in delovanja. „Od Boga si sem postavljen, zlatomašnik bod' pozdravljen!“ —ski.

Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo našega lista ter želi slavljenču vse najboljše in obilo božjega blagoslova tudi v bodoče.

srce se bo veselilo in tega veselja vam ne bo nihče vzel“. Trdno upamo, da je sv. Mihael, ki spremlja duše pred sodbo božjo, verno ženo peljal v srečno večnost. Lenartovi družini izrekamo prisrčno sožalje.

Vendar je dobri Bog družini poslal v žalostne dni zopet nekaj razveseljivega: Lenartova gospodinja je prav tiste dni v Celovcu srečno porodila hčerko. Da bi z njo doživeli veliko veselja, to daj Bog!

Zdrava debela brez vej in izrastkov v premeru od 35 cm in dolžini od 4—6 m.

smreka — borovec + macesen — javor — oreh
za 500 550 600 1000

pri cesti. Kakor lesne partije na štoru in lesno krojno blago v zalogi kupuje tekoče

Johannes Dippold, lesni trgovec
Celovec-Klgft., Herreng. 14, Lager-Ostbahnhof

BISTRICA V ROŽU

Dne 29. septembra je pri nas umrl Simon Ibovnik, pd. Krištan v starosti 78 let. Rajni je bil mož starega kova in se je že od vsega početka zelo zanimal za narodni razvoj Slovencev. Bil je dober znanec Francea Einspielerja, pd. Kriveca, ki je bil brat Lamberta Einspielerja, stolnega prosta v Celovcu. Vsak, kdor ga je poznal, mora priznati, da je bil značajan in vsestransko izobražen. Dolga leta je bil tudi cerkveni ključar pri podružnici Sv. Križa na Bistrici.

Pred tremi meseci je zbolel na obeh očeh in je moral v bolnico, kjer so mu vzeli eno oko. Temu se je pridružila še pljučnica, kateri je podlegel. Pogrebna udeležba je bila zelo dobra, v slovo pa so mu zapeli domači pevci žalostinke.

ZAPOSLITEV ISČE

moški najboljših let, ki je vajen dela na žagi, v gozdu, tovarni ali rudniku. Kdor bi mogel dati ali posredovati primerno delo, naj sporoči to upravi našega lista pod označbo „Zaposlitev išče!“

LEDINCE

Spet so zapeli v torek, dne 11. oktobra prav žalostno zvonovi iz stolpnih lin, kajti slovo je vzela od nas sofaranov in svojih prijateljev za vedno dekle v najlepših letih. 25-letno Marijo Galob je doletela na motornem kolesu nenadoma smrtna nesreča.

Peljala se je z g. Migitsch-em iz Malošč domov. Na odcepu ceste v Bače je pridrvela čez cesto srna in skočila po nesrečnem naključju ravno v motorno kolo, tako da sta se Migitsch in Marija Galob prevrnili in oba hudo ranjena padla v nezavest. Pripeljali so ju še v beljaško bolnico nezavestna. Migitsch je dobil močan pretres možganov in še druge poškodbe. Ravnotako Marija Galob in vrh tega še notranje poškodbe v glavi. Ne da bi se iz nezvesti prebudila, je Marija umrla v bolnici ponoči od sobote na nedeljo.

Da je žalost staršev ob izgubi dobre hčerke brezmejna in da jo bodo težko pogrešali, to nam ni treba še posebej pisati, ker je bila za starše edina opora. S tem pogrebom smo doživeli letos v naši fari že četrto nenaden smrtni slučaj. Naj njeno mlado srce počiva v miru, staršem in zaostalim pa naše iskreno sožalje!

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Ponedeljek, 18. oktobra: 13.55—14.05 Poročila, objave. 14.05—14.25 Za našo vas. 18.45—19.00 Zborovske pesmi. — Torek, 19. oktobra: 13.55—14.05 Poročila, objave. 14.05—14.15 Zdravniški vedež: Hidrotekarija — vodno zdravljenje. 14.15—14.25 Kulturne vesti. — Sreda, 20. oktobra: 13.55—14.05 Poročila, objave. 14.05—14.25 Po dolinah in planinah naša pesem se glasi. (Igra „Gorenjski kvartet“, pojeta D. Filipič in F. Koren). 18.45—19.00 Damjana Bratuž igra skladbe B. Bartoka, D. Šostakoviča in A. Hačaturjana. — Četrtek, 21. oktobra: 13.55—14.00 Poročila. 14.00—14.25 Razvojne črte slovenske proze: Slov. Večernice, Janez Mencinger, Fr. Erjavec. — Petek, 22. oktobra: 13.55—14.05 Poročila, objave. 14.05—14.25 Za naše male poslušalce. 18.45—19.00 Pesmi slovenskih skladateljev. Poje tenorist Dušan Pertot. — Sobota, 23. oktobra: 09.00—10.00 „Od pesmi do pesmi — od srca do srca“. — Nedelja, 24. oktobra: 07.00—07.05 Duhovni nagovor. 07.05—08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

RADIONWEISS - schönstes Weiss!

Za jesenske sadjarje

Mesec oktober je pripraven čas za sajenje sadnih drevesc. Seveda si vsakdo želi in poskuša dobiti čim boljše drevesce po čim nižji ceni.

Zgodilo se je, da so hodili po deželi ljudje, ki so prodajali in obetali, da bodo preskrbeli prvovrstna drevesca vseh zaželenih vrst. Cene so postavljali zelo nizko in zatrjevali, da je to le izjemoma mogoče. V posameznih slučajih so celo obljubljali brezplačno sajenje in nego drevesc, če se posestnik ni mogel prav odločiti za nakup in je še omahoval.

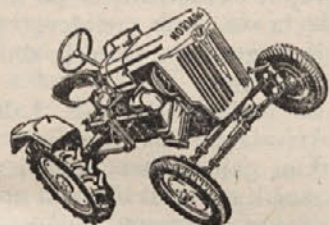
Ob dostavi drevesc — pogosto šele na zimo ali v igredi — so pa doživeli naročniki razočaranje. O obljubljeni kvaliteti ni bilo sledu, ker so bila poslana in dostavljena drevesca večinoma neporabna izvzrke iz pospravljenih drevesnic. Da drevesca tudi naročeni vrsti niso odgovarjala, je bilo videti največkrat že po koži in lesu. Cene pa so bile nastavljene previsoko, ker je bila dostavljena pošiljka neuporabna. Tudi pošiljanje ni bilo zaračunano ravno skromno in o brezplačnem sajenju in negi drevesc

ni hotel nihče več kaj slišati. Ob naročilu so zahtevali naplačilo, predujem, pošiljko pa so poslali po povzetju, tako da so bile pritožbe navadno brezuspešne tudi preko sodišča, ker se je dobavnik le redkokdaj mogel držati roka za pritožbo, ki je trajal navadno le osem dni po prejemu pošiljke.

Kmetje in sadjarji, bodite zato pametni in ne delajte si škode po nepotrebnem! Z nepremišljenim nakupom povečate zmešnjavo vrst sadnega drevja in stara, že itak nerabna drevesa nadomeščate spet z nerabnimi drevesci. Tako si napravljate dvojno škodo: potrošite denar in vse delo pri sajenju drevesc je zaman.

Zato kupujte rajši le prvovrstna in zdrava sadna drevesca. Najbolje je, da kupujete nova sadna drevesca v priznanih domačih drevesnicah, kjer boste dobili tudi vsa potrebna navodila za nadaljnjo nego sadnih dreves. Zaradi nasvetov se vedno lahko obrnete tudi na deželno kmetijsko zbornico, kjer vam bo strokovnjak vedno znal prav svetovati.

Prodajalna s pogodbeno delavnico nemških

HOLDER FENDT IN NORMAG DIESEL-TRAKTORJEV

10, 12, 15, 22, 28, 35, 45 PS

Nepogrešljivi traktorji z dodatnim orodjem za vsakega kmeta, za vsako obrtno in industrijsko podjetje.

Zahtevajte posebno ponudbo ali obisk našega zastopnika:

HANS WERNIG, trgovina s stroji

CELOVEC — KLAGENFURT, Paulitschgasse 13 — telefon 35-02

Kompost iz smeti

Bernard Haldane, profesor na Wagnerjevem kolegiju v New Yorku, je nedavno prikazal metodo, po kateri se z bakterijami spreminja mestne odpadke v kompost. Ta način že uspešno uporabljajo v Avstraliji in v Severni Ameriki. Tako bodo smeti nadomestile rodovitno zemljo, ki sta jo odnesla voda ali veter.

Načelo napravljanja komposta in s tem plodne zemlje iz smeti in odpadkov s pomočjo bakterij ni novo. Novo je to, da po omenjenem izumu ne uporabljajo več ročnega dela ampak posebne stroje. S temi stroji lahko ustvarijo mesta koristno industrijo, katere izdelki so velikega pomena za vrtnarje in kmetovalce.

Odpadki pridejo najprej v kotle, kjer jim dodajo bakterije, nakar jih mešajo in

jim dovajajo zraka. Zaradi težnosti odteka smeti v nižje kotle, kjer se ob višji temperaturi bakterije hitro množijo in opravljajo svoje prebavljivo delo. Ko pridejo smeti v najnižje ležeče kotle, doseže temperatura 71.1 stopinj Celzija, kar zadošča za uničenje bakterij, ki povzročajo bolezn. Iz kotlov prihaja nato glinasti končni izdelek, ki ima duh kot bogata črna zemlja po dežju.

Mesta običajno sežigajo svoje odpadke ali pa jih odlagajo v morje ali na neuporabljano zemljo. Z opisanim načinom pa lahko ceneje in koristneje uporabljajo smeti. Vsa oprema za bakterijsko predelovanje smeti v kompost stane za polovico manj kot stroji za njihovo požiganje ali vpepeljevanje.

ZDRUŽENI CERKVENI ZBORI

Petje združenih cerkvenih zborov na marijanski akademiji dne 2. oktobra v Celovcu je našlo vespovsod velik odmev in želo odkrito priznanje. Kamor prideš, še danes govore udeleženci kongresa in poslušalci radija o tem petju. Naj bo vsem pevcem in pevkam, ki so sodelovali, poleg božjega plačila tudi to priznanje v zadoščenje za vse žrtve, ki so jih doprinesli za marijansko slavnost.

Naj omenimo danes posebej želinjski pevski zbor, ki smo ga v časnikarski naglici zadnjič v poročilu „VTISI S KONGRESA“ prezrli. Vso dolgo pot od Želinj do Celovca — blizu 30 km — so nekateri prevozili na kolesu, da so mogli sodelovati s pliberskimi, šmihelskimi, obirškimi in selškimi pevci in pevkami pri skupnem nastopu.

Navdušenje in žrtve za lepo stvar so rodile lep uspeh: naj bi takšno navdušenje in pripravljenost na žrtve vztrajno vodila vse te zборе in z njimi vred še druge do še večjih in lepših uspehov!

NADŠKOF DR. ADAM HEFTER 60 let duhovnik in 40 let škof

Izredni jubilej obhaja nadškof dr. Adam Hefter, ki je od leta 1914 pa do izbruha druge svetovne vojne vodil krško škofijo.

Slavnost bo v nedeljo 17. oktobra. Ob pol 10. uri bo sprejem jubilaranta pred „Carinthio“, kjer ga bo pozdravil naš nadpastir dr. Josef Köstner. Nato bo svečan vstop v stolnico, kjer bo imel jubilarant ob 10. uri pontifikalno sv. mašo, pridigal bo salzburški dr. Andreas Rohrer. Ob osmih zvečer bo v veliki koncertni dvorani (Grosser Konzerthausaal) škofjska slovesnost z govori in glasbenimi točkami.

Voščilcem se pridružujemo tudi mi z željo, da mu Bog obilo poplača njegovo delo za neumrjoče duše in mu nakloni še mnogo lepih in veselih dni.

POSEBNA VRSTA OTROŠKE PLJUČNICE V NEKATERIH EVROPSKIH DEŽELAH

Dr. William Deamer, zdravnik kalifornijske univerze, je opozoril na posebno vrsto otroške pljučnice, ki je v Ameriki neznana. Dr. Deamer je proučeval to bolezen v Zürichu v Švici, kjer je bival več mesecev in sodeloval z dr. Hansom Zollingerjem, profesorjem tamkajšnje univerze. V svojem poročilu navaja, da je pljučnico te vrste najti v Švici, Nemčiji, Avstriji in Češkoslovaški; do zdaj še ni poročil, da bi jo ugotovili tudi v Italiji, Španiji in Angliji.

NAŠI BRALCI SE OGLAŠAJO:

O slovenskih oddajah v celovškem radiu

Prejeli smo naslednji dopis, ki ga tu objavljamo. „Naš tednik — Kronika“ nudi vsem bralcem možnost, da svobodno izrazi svoje mnenje, neodvisno od stališča uredništva našega lista.

Ni moj namen kritizirati, ker vem, kako težko je pripraviti dobro radijsko oddajo. Opozoril bi pa rad na nekatere pomanjkljivosti pri slovenskih oddajah.

Zadnjič sem si utrgal čas za četrtno oddajo, ki je bila namenjena za dobro voljo. Bil sem ravno zelo slabe volje, ker mi je dež nagajal pri repici.

Torej sedim pri aparatu in čakam, kdaj se bom lahko začel smejati. Najprej muzika, nato pa je sledilo precej duhovito branje o mačku in psu. Ko je bralec s tem končal, sem si mislil, zdaj bo pa nekaj za smeh. Spet sem zaslišal muziko. Ko sem ravno najbolj pozorno pričakoval tistega „veselega“, je pa napovedovalka oddajo zaključila. Zelo sem bil razočaran.

Tudi sicer z oddajami „za našo vas“ nisem čisto zadovoljen. Preveč enolično je vse, lahko bi včasih bilo spet v obliki dvogovora. Goto vo bi se dobil kdo, ki bi s poljud-

no besedo razložil kmetu novosti in zanimivosti, ki so posebno danes, pri tolikšnem tehničnem napredku tako važne.

Lep je bil prenos Marijanske akademije v soboto, dne 9. oktobra. Tudi tisti, ki nismo mogli v Celovec, smo na ta način nekaj veličastnega doživeli. Radijskemu vodstvu iskrena hvala za trud.

Zdaj še k oddaji zadnje nedelje. Prav lep je bil duhovni nagovor. Nismo potrebni samo telesnega zdravlja, ampak tudi zdravlja na duši; potrebni smo čiste vesti, ki nam daje občutek zadovoljnosti. Sledila je skupna slovensko-nemška oddaja. Slovenska pod naslovom: „Domovina, ti si kakor zdravje“ in nemška „Aber Herz host lei ans“. Ko sem ob koncu obe pri-merjal, sem moral ugotoviti, da slovenska ni odgovarjala naslovu. Več sem pričakoval od nje. Zakaj je bil pri slovenski oddaji samo en recitator. Ali ni še več dobrih go-

vornikov, ki bi bili zmožni res občuteno nekaj deklamirati? To me je zelo motilo in je tudi slovenski del napravilo enoličen. Mislim sem pri tem na naše pesnike, gđ. Milko Hartmanovo, g. Vouka, g. Polanška in še na druge, ki so peli in pisali o domovini. Ali ne bi bilo lepo, če bi ta dan oni sami prednašali svoje umetnine? Tudi dijaki in bogoslovci so talenti, ki bi bili gotovo pripravljeni sodelovati. Oddaja bi na pestrosti in vrednosti brezdvomno pridobila.

Gotovo je pri radiju kak odbor ali kaj podobnega, ki naj bi predlagal in svetoval, kaj naj prinese slovenske oddaje. Ta naj tudi poišče zmožnih sodelavcev. Ne sme biti težnja radijskih oddaj samo čas izpolniti, ampak res nekaj visokovrednega nuditi, kar bo v dobro prosveti, zabavi, naši razgledanosti in duhovni rasti. Zavedajmo se vsi, da je tudi radio zrcalo naše kulturne stopnje!

P. R.

Pismo materi

Predraga mati!

Najino svidenje, po katerem sva tako dolgo hrepeneli, je zopet mimo. Vedno Te imam pred očmi, kako me spremljaš z očetom na postajo, počasi, vsa siva, stara — pa vendar nikoli stara; ker prav iste oči so gledale name, zaskrbljeno, če sem se ozirala okrog, nasmejana, če sem gledala Tebe, in isti glas mi je dejal dobro znane besede: „Pridi sem, tam vleče...“

Hoteli sva, da nihče ne opazi, kako nama je težko pri srcu, midve sva pa vedeli prav točno, kako je v najini notranjosti. Morda sva si postali tako podobni, ali pa zato, ker sem tudi jaz sedaj mati treh otrok, prav kot Ti? Koliko vem sedaj o Tebi, kar sem spoznala pri svojih otrocih! O neprijetnosti ob nosečnosti, o bolečinah in nagli blaženosti ob porodu in o dolgih mesecih pri negi otrok, ko si človek dostikrat ne ve pomoči — vse to si tudi z menoj doživela. In to vem šele sedaj. Ali sem Ti bila kdaj prej tako blizu?

Pripovedovala si mi, da sem kot majhen otrok vstrajala ob Tvoji strani, ko si bila žalostna in izčrpana, in Te držala za roko. Kasneje sem se seveda oddaljila od Tebe, Tebi, pa tudi meni na žalost. Večkrat sva mislili, da se ne razumeva, pri tem sva trpeli obe — dokler se nista našli Tvoja in moja majhna ljubezen. Živo se spominjam, kako je bilo takrat v mraini predsobi; Ti razburjena in jaz obupana nad svojo nedostopnostjo, ko sem se nenadoma znašla v Tvojem objemu in najine solze so odplavile zapreke med nama. Ti se nisi dolgo prepuščala čustvom, hitela si v kuhinjo in pripravila krasno palačinko. In Tvoj obraz se zardel od solza in bližine ognja se mi je prikazal kot sonce lep. Še sedaj nisi zame kot druge, zame stojiš Ti višje, kot nam pomeni lepota in simpatija.

Nato je prišel tisti vlažni jesenski dan, ko sem opazovala ob pisemskem nabiralniku modro pismo z vojaško številko bratovo, ki ga ni sam pisal. Tedaj sem odrinila svoje hotenje in ne morem se spomniti, kaj sem dejala ali storila, ker si me čisto prevzela — Ti, mati, katere edini sin je padel. Takrat sem trpela od Tebi, šele kasneje za bratom. Potem si nekoč pozno popoldne v mraku zaspala, nato si se zbudila, in Tvoj obraz je žarel, ampak drugače kot prej, in si mi pripovedovala kratke sanje o mojem mrtvem bratu. Prestrašila sem se in se jokala ob Tvojem nasmehu, ker s Teboj sem čutila le Tvojo bol, ne pa veselja, ki je zrastle iz tega.

Vojna naju je kruto ločila, pa sva se našli, kot da sva vstali od mrtvih, revni, brez doma, pa si po prvi sreči spet morala gra-

diti most do Tvojih otrok, ki jih je učilo trdo življenje. Bili sva daleč narazen, toda pred poroko sem se vozila dneve in noči, da sem mogla še enkrat spati ob Tvoji strani na stari vojaški slamnjači, kurili sva in kuhali v ozki sobici. Ti si opravljala še svojo naporno službo, često ponoči, kot bolniška sestra, in jaz sem bila tako ponosna nate in tako srečna pri Tebi. Pri slovesu si mi vrgla svoj od solza moker robec v prenapolnjen vlak; bil mi je svetinja. Tako se je odpeljal Tvoj drugi otrok v negotovost, k skoraj tujemu možu, in Ti si mi mogla dati na pot samo svoj robček — nevidno je ostalo bogastvo Tvoje ljubezni.

Šele pri našem prvem otroku sva se spet videli, saj vem, da ga ljubiš kot nas. Pri Tebi je bil in je zbolel, še enkrat si preskusila vse skrbi in ves trud ob mali od vročine in bolečin tresoč se stvarci; potem smo ga morali prepustiti zdravnikom v bolnici. Ko sva se vrnili v tiho sobico, dve materi, sem bila spet kot otrok, za katerega si bila v skrbeh.

Spet je prišlo slovo, in to se je vtisnilo še bolj boleče v Tvoj dragi obraz. Vsi Tvoji otroci so Te zapustili. Ampak večkrat se mi zdi, da čim bolj se otrok oddalji od matere, toliko bolj se poveže z njo v duhu. Daleč v tuji zemlji pokopani Ti je čisto blizu, če s tihim smehljajem skrbno obrišeš prah z njegove slike in postaviš prednjo svežih cvetic. Enkrat sem Te vprašala, kot vprašujejo ljubosumni otroci, in sem Te s tem prizadela, če ne ljubiš morda brata in sestre bolj kot mene. Za trenutek si utihnili, potem pa dejala: „Na to Ti ne morem odgovoriti, boš pa to razumela, ko boš sama imela več otrok.“

Sedaj to razumem, mati. Ker to ni nekaj navadnega in se ne da lahko razložiti: čim bolj ljubiš enega otroka, toliko večja postaja ljubezen do drugega in sega preko lastnih otrok do tujih in končno ti je okoli in svet vedno bolj kot otrok, ki ga ljubiš.

Tisoč pozdravov, Tebi, mati, in na svidenje!

Tvoja velika mala hčerka.

ELEKTROMOTORJE
radio-aparate, kolesa, parilnike, mline, drobilnike, pralne, šivalne in molzne stroje, gospodarske in gospodinjske stroje vseh vrst najceneje pri

Johan Lomšek
8T. LIPŠ, Post EBERNDORF

Našim gospodinjam

Praktični nasveti

Mastne madeže iz marmorja odpravimo, če na madež zlijemo malo kisa, ga nekaj časa pustimo, da učinkuje, in nato umijemo s toplo vodo.

Grozde ohranimo dolgo sveže, če cele grozde z malo vejice obesimo na žico ali vrvico v suhi, hladen prostor. Dobro je, če vejice na koncu, kjer smo grozd odrezali, za- mažemo s pečatnim voskom.

Kuhinja

JABOLČNA KAČA

Potrebuješ: ¼ kg moke, 15 dkg presnega masla, 8 dkg sladkorja, 4 žlice kisle smetane, 2 rumenjaka, pol žlice cimeta, pest rozin, pest drobtin in 7 jabol.

Urno naredi testo iz moke, presnega masla, 5 dkg sladkorja, soka in lupine pol drobne limone, smetane in rumenjaka. Prideni še drobec soli in za nožvo konico jedilne sode. Testo naj pol ure počiva, nato ga razvaljaj za nožev rob debelo v podolgovato krpo. Potrosi ga z naribanimi jabolki, katerim si primešala 3 dkg sladkorja, cimet, rozine in v presnem maslu praženih drobtin. Nadev razgrni na testo v obliki debele klobase. Zapogni testo čez nadev, najprej od ene, nato še od druge strani, pomaži z jajcem ali mlekom in peci kake pol ure. Pečeno potrosi s sladkorjem.

JABOLČNA JED

Potrebuješ: 6–8 kislih jabol, žličko ruma ali slivovke, ¼ l surovega mleka, 3 žličke kisle smetane, 2 jajci, žlico sladkorja in malo moke.

Jabolka olupi in zreži na tanke liste, poškrpi z rumom in pusti stati nekaj minut. V lončku zvrkljaj mleko, smetano, 2 rumenjaka, žlico sladkorja, malo soli in toliko moke, da je testo malo bolj gosto kot za omleto. Primešaj še sneg iz beljakov. V kozico, s presnim maslom dobro namazano, deni pripravljena jabolka, vlij nanje omletno testo in peci v rahli pečici eno uro. Pečeno potrosi s sladkorjem.

Petelin japonskega slikarja

Bogat japonski trgovec je naročil pri nekem slikarju zanimivo sliko. Slika naj bi predstavljala petelina, a kolikor mogoče dovršeno. Po naročilu je trgovec čakal več let na sliko, a zaman. Slikarja ni nikoli srečal in tudi ne slišal kaj o njem. Končno mu je bilo dovolj čakanja. Sam je poiskal slikarja. Na njegovo veliko začudenje slikar še ni imel gotove slike.

Slikar mirno ponudi trgovcu stol in ga prosi, naj se usede, češ da bo slika kmalu gotova. Sam se je lotil dela in že čez četrte ure je bila slika — prava umetnina — dovršena. Trgovec je bil zelo vesel in navdušen. Ko mu je slikar povedal račun, pa je trgovec osupnil zaradi prevelike vsote:

„Samo četrte ure ste slikali in toliko zahtevate. Ne bom plačal!“

Slikar nato pokaže velik kup papirja, ki je bil v sobi. Na vsakem listu papirja je bil naslikan petelin.

„Te slike“, reče umetnik, „sem slikal tri leta samo zato, da se privadam. V tej dolgi, vztrajni vaji sem si pridobil spretnost, da sem lahko v tako kratkem času naslikal tako dovršeno petelina. Plačan moram dobiti seveda tudi čas priprave.“

Trgovec je uvidel, da ima slikar prav in mu je plačal račun.

Prav tako je z vzgojo volje in značaja. Deset in deset let moramo vaditi svojo voljo, da postane poslušna in da z veseljem izvršimo to, kar spoznamo, da je prav in dobro. Kakor je potrpežljivo umetnik risal črto za črto, tako moramo potrpežljivo in vztrajno graditi mi idealno zgradbo lastnega značaja.

Ne smeš se ustrašiti težkih nalog, samozataje, premagovanj! Slikarju je šla vsaka nova slika lažje od rok. Zadnjo sliko je napravil že v četrte ure. Prav tako je s samozgojo. Najtežji je začetek. Čim večkrat se odločiš za dobro, tem lažja ti postane odločitev.

Po vztrajni in potrpežljivi vaji v dobrem, si boš prisvojil sposobnost, da se boš v vsakem primeru brez dolgega premišljevanja in oklevanja odločil za dobro in tudi storil. S to veliko in najvrednejšo sposobnostjo ti bo življenje bogato poplačalo tvojo dolgo pripravo!

Novo šolsko leto

Pa začnimo z Bogom novo šolsko leto, bodi z božjim blagoslovom srečno nam pričeto!

Pa vzemimo knjige spet poučne v roko in spoznajmo, da življenje terja skrb globoko.

Boj ko kdaj je danes treba v mladih dneh učenja, da odlično vsak izdela v šoli bo življenja.

ALI JIH VIDITE?

Slika nam kaže, kako se celo naši najmlajši zanimajo za napredek današnjega tehničnega razvoja. Komaj oklenejo mlade otroške ročice volan, bi že rade pomagale očetu pri spravljanju krompirja na polju. Na brnečem traktorju je pač prijetno sedeti, kajne, dragi malčki!

Razstava slikarjev v Domu umetnikov (Künstlerhaus)

Letošnja jesenska razstava koroških slikarjev je v glavnem — kot vse prejšnje — skupni pregled predvsem vsega novega, kar so na tem umetniškem področju ustvarili poklicani in nepoklicani prijatelji čopiča in barv v zadnjih ali že davnih mesecih.

To je namreč značilnost te razstave in tudi njena prednost: pred javnostjo pokazati, za čem strme in kaj znajo.

Na desetine jih je, ki so se predstavili, prvi z dobrim, mnogoobetajočim, drugi z manjšim uspehom. Nekateri priznani, odlični umetniki so svoje slike razstavili skupno z drugimi iz plemenitega nagiba: iz priznanja in v vzpodbudo. Slikarja Bauerja in Kerschitza moramo med temi omeniti v prvi vrsti. Njena dela so dovolj priznana in bi vsako ocenjevanje v primeri z večino ostalih bilo odveč.

Letošnja jesenska razstava vzbuja občutek, da so na Koroškem, v deželi tako čarobnih motivov za slikarsko ustvarjanje, nedvomno še drugačni čopiči na delu, kakršne smo videli v Domu umetnikov. Nekaj razstavljenih stvari mejijo na izločeno „umetnost“ in kaže morebitno reprezentativnost prireditve. Iz vseskozi dobrovoljnih — povsem nedvomno namenoma tolerantnih recenzij dnevnikov, je iz samega dejstva, da obžalujemo, da niso razstavili še številnejši koroški umetniški slikarji visokega formata, kakor Klementschi, Berg, Schmidt in drugi, povzeti, da neke

Josip Jurčič:

TRGATEV

Svetijo se vrhovi goric. Na veji se je zbudila ptica, zafrfotala s pisanimi peruti in se zazibala pod sinje jutranje nebo. Svet lepote in svetlobe se ti odpira, oznanja veselje in glej, tudi človek krasota in dopolnitev Stvarnikove roke, tudi on je vesel.

Tropa ljudi gre vriskaje in prepevaje v goro. Resnoba in vendar zadovoljen koraka pred družino stari gospodar, nese brenoto in se vesel ogleduje po mladih ljudeh, brhkih mladeničih in zdravih dekletih. Prišel je čas trgatve.

Vinograd. Teško nosi kolje trto polno rumenega grozja. Ljubo sonce, ki jo je spomladi ozeblino varovalo, ki jo je poleti grelo in zorilo, jo obseva tudi sedaj. Smeje se polna jagoda vinograjski deklici, kakor solza čistega veselja na materinem licu. „To si dal Ti, večna dobrot!“ Pravi stari vinogradnik in ginjen pogleda v nebo k Darovalcu vsega dobrega. S sv. križen začeni prvo delo je spomladi obrezoval golo trto in strahoma varoval rast.

Dolenjec nima veselejšega dela in časa kot pa trgavec po želji. Deklice prepevajo, se šaljijo in posejajo z vinjeki od trte do trte, od grozda do grozda. Mladeniči presipljejo napolnjene posode v brente in težko nosijo v hram na prijazni rebri v sredi vinograda. Pač škoda bi se zdelo staremu gospo-

Kotiček za naše najmlajše:

Encijan

Nepozabni so spomini poletnih večerov, ko smo se z domačo pesmijo na ustnih, slovenskim šopkom na prsih, zagorelih lic in čistih src vračali z neomadeževanih, neba se dotikajočih planin. Marsikdo je prinesel za spomin: belih planink, modrega encijana in rudečega sleča, da mu bo ta živa zastava v uteho v vseh težavah mladega življenja.

O modrem zvončastem encijanu sem nekoč slišal lepo zgodbo. Povedal ti jo bom, kot za spomin na te počitnice...

Na nebu je dogorela drobna zvezdica in je v žarečem loku zdrsela na zemljo. Obledela je kot snežno bela iskrica v sinjemodrem kelihu srednje visokega zelišča in zašepetala:

„Prinašam ti blagoslov ljubega Boga. Prinašam ti zdravilno noč.“

kaj ni v redu. Glede sprejema slik, oz. odklonitve itd.

V Domu umetnikov je tudi nekaj pokrajin našega rojaka Franca Kalisterja. Kalister je umetnik, svojevrsten mojster individualne barvne vizije pokrajine. Njegove temeljne linije leže kot prikovane, dinamika njegovih svežih barv je presenetljiva.

Nek celovški dnevnik je o Kalistru poročal, da „se tepe s problematiko umetnosti“. To je — natančno prečitano — veliko priznanje našemu človeku. Drug celovški dnevnik pa citira Kalistrova dela, češ, da so pod Schmidtovim vplivom. Popolnoma zgrešeno: morda je recenzor zvedel, da sta dobra prijatelja. Iz tega dejstva voditi zaključke je prenačljeno in v tem slučaju pogrješeno. Schmidt spada v elito koroških slikarjev, njegovo dožemanje, stil, perspektivna tehnika in predvsem odnos do barv pa je povsem drugačen od Kalistrovega.

Razumljivo je, da želim predvsem povedati še sledeče:

V Kalistru imamo odličnega slovenskega umetnika. Slika koroške cerkvice, polja in vse, kar je značilnega in lepega: vsaj barve in čopiče pomagajmo kupiti ljudem, ki res predstavljajo slovensko kulturno ustvarjanje med koroškimi Slovenci.

Se dva slikarska umetnika imamo: č. g. Čebula (kaj je z njim?) in g. Kriveca.

Pisal sem o poglavju (v okviru razstave) ki je za kulturni razvoj koroških Slovencev dovolj pereče.

F. F.

MLADINA PIŠE:

Doživetje v gozdu

Bilo je megleno jesensko jutro, ko sva šla z očetom na lov. Mraz je segal do kosti. Vas je še spala, le v zvoniku cerkve sv. Petra je ura odbila pet. V daljnem kurniku je zapel petelin. Zrak je dišal po zemlji in odpadlem listju. Ob robu poti so rasle visoke hoje, le tu pa tam je stala lepa in ravna bukev z napol golimi vejami. Najini koraki so skoraj pridušeno odmevali. Za nama je stopal lovski pes, ki je včasih nenadoma obstal in vohal po zraku. Gozd je bil mračen, skrivnosten, a v tej svoji skrivnosti čudovito lep in vabljiv.

Nenadoma mi je pogled obstal na očetu. Oprezno je stopal, poteze na njegovem obrazu so izražale napetost. Videla sem v tem lovski strast; ali ne vidi vse te lepote in je ne občuti? Ali samo razum in strast vodita njegove misli?

Pogreznila sem se vase. Morda je oče občutil moje presenečenje, ozrl se je in me zaskrbljeno vprašal, ali sem utrujena; v njegovih očeh je gorela ljubezen. Prijel me je okrog ramen in stopala sva dalje vsak s svojimi mislimi.

Pričelo se je daniti, življenje v gozdu se je pričelo prebujati. Sinice so se oglašale po drevju in s svojim čičdolkanjem pozdravljale jutro. Začela sva jasno razločevati posamezno drevje in grmovje. Gozd je zbudil mračnost, začel je živeti.

Prišla sva do prijazne dolinice. Lahna meglica je pokrivala travnik in ovijala vse s svojim mehkim pajčolanom. Lovski pes je nenadoma skočil, nategnil ušesa in oprežno vohal. Istočasno je oče snel puško z rame in jo pripravil za strel. S prstom me je opozoril, naj molčim.

Sredi doline sem zagledala senco srne. Tesno mi je bilo pri srcu. V zraku je zavladala napetost. Stala sem za očetom in opazovala. Oče je pomeril — srna je stala nepremično; morda je kaj slutila. V tistem trenutku je sonce posijalo med drevje in s svojimi zlatimi žarki osvetlilo vso krajino. Pred nama je bila krasna slika: zlata dolinica, v njej srna z mladiči.

Nevede sem se dotaknila očeta. Roka na dvocevki je zadržala, poteze na obrazu so se bolešno skrčile. Oče se je ozrl name, roka z dvocevko je omahnila.

Razumela sem. V očetovih očeh je sijala zmaga nad človeško strastjo. Lovski cilj ni bil dosežen, premagalo ga je čustvo. Molče sva se obrnila in šla dalje.

Tisti dan oče ni več lovil. Postal je zgovoren, govorila sva kot še nikdar prej. Bila sem vesela, da sem mu lahko gledala v dušo, ki je bila zdaj odprta pred menoj kot cvetoč travnik. Čutila sem, da si nikdar prej nisva bila tako duhovno blizu. V naravi, kjer sta laž in hinavščina nepoznana, je tudi človek pozabil na svoje ponarejeno življenje, se osvobodil bremena vsakdanjosti in približal svojo dušo naravi.

Ko sva prišla domov, naju je mama vprašujoče pogledala. Nahrbtnik je bil prazen. Morda pa je razumela, da sta zato najini duši polni najlepših doživetij.

Zakaj, le zakaj ni vse ostalo, kot je bilo tedaj?

E. N.

moj brat, kralj planin. Mogoče bo on močnejši kot jaz in bratec v dolini“.

Deklica je splezala na planine in zaklicala: „Cvetke, ali ste videle kralja encijana?“

Pa se je oglašil s strme ostrorobe pečine: „Kaj hočeš od mene?“

Tedaj je dekletce zagledalo prekrasno cvetko — kralja rastlin — s ponosno zlato-cvetno krono.

„Oh, kralj encijan, ozdravi mojo mamico!“ je prosila deklica.

„Pridi in me vzemi!“ je bil odgovor.

Z drobnimi nožicami je plezal otrok po strmih skalah in prepadih, pa je komaj došel do vnožja prestola.

„Encijan — kralj planin, pomagaj moji bolni mamici!“ je zaklical otrok v smrtnem strahu. A kralj cvet je že poslal divjega zajčka v svoj podzemski grad, kjer je nabral zdravih encijanovih korenin.

Ko so deklični prsti že skoraj popustili od napora in utrujenosti, glej, tedaj so ležali pred njo zdravi korenčki. Z novo močjo je prišla deklica za zdravila in se zavihtela od skale do skale. Ko je prišla na varno, se je obrnila nazaj in hvaležno zaklicala:

„Hvala ti, o kralj planin!“ Encijan pa ji je prijazno pokimal v pozdrav.

Dekletce pa je pohitelo k mamici. Podarilo ji je zdravilne encijanove korenine in mati je postala zdrava.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

ČUDEŽNA LUČ

Majhna italijanska vasica v poletnem le-sku. Nad njo temnomodro nebo brez naj-manjšega oblaka, v sredi cerkvice, bela, na štiri ogle, z zeleno pobarvanimi vrati. In na prostoru pred cerkvijo pisano življenje. Ve-činoma žene s čipkastimi rutami, z rdečimi, rumenimi, modrimi, zelenimi ogrinjali pre-ko ramen. Šumenje glasov in pisanost barv se zlivata v godbo.

Popoldne se je že nagnilo. Pater Frančišek bo opravil še pobožnost pri Mariji v cerkvi, potem pa bo vodila pot spet domov. Navzgor in navzdol, skozi divjio globel med skalami, poraščenimi z mahom, naprej, in še naprej... tja do vasice Bustone, kjer bo- do iz starih koč priplesale majhne lučke kot kresnice. To bodo tisti, ki so ostali doma in bodo tedaj sprejeli romarje s prižganimi svečkami.

Nenadoma se množica zgane. Kako se o- bračajo glave, da bliskajo uhani, kako se stikajo glave, da se majejo čipkaste rute — in kako se jeziki sučejo... hitreje, vedno hitreje. Tam prihajata... Angelina in Renzo.

O, pater Frančišek ve, in mati Jakoba in mala Benedikta in stara gospa iz ubožnice: Renzo ima Angelino rad, od srca rad in meni pošteno. Angelina pa je lepa deklica z angelskim obrazom, ki pa vzbuja žalost: ima namreč ugasle oči. Angelina je že od otroških let slepa, živi pri stari sorodnici in plete. Kot pravi čudeži se razcvetajo pod njenimi nežnimi prsti pisane preproge in mreže. In Angelina je, kot trdi župnik, naj- bolj pobožna deklica v vasi. Da, nekateri pravijo, da je Angelina prava svetnica.

Spet se obračajo glave, rute se majejo, je- ziki se sučejo. Vihravi Renzo hoče Angelino za ženo. Seveda, on ne upogne rad svojih črnih kodrov in svojega kolena pred župni- kovim blagoslovom. Ure in ure poseda v svoji revni sobici in z rokami umetnika o- buja k življenju negibni kamen. Ljudi in živali — in počasi, vztrajno se bo povzpel do višine. Že je čuti tu in tam njegovo ime.

Pazljivo, skoraj nežno vodi kot drevo vi- soki mladenič slepo deklico. Tako jo je vo- dil vse romanje, ker je Angelino pregovoril, da se mu je zaupala in romala z njim k Ma- rijji. Rekel je — na marsikaterem vratu ob živahnih kretnjah rok lahko zveni nakit in čipkaste rute se dvigajo od razburjenja — rekel je, da Marija mora narediti čudež, da mora pregnati temo z oči Angeline... in potem bosta postala srečen par.

Z močnimi glasovi valovi napev Marijine pesmi po cerkvi, kot bi hotel predreti stre- ho in se dvigniti naravnost pred nebeški

prestol Blagoslovljene. Marija na oltarju v biserih in svili in moštranca v rokah pa- tra Frančiška sta zaviti v oblake kadila. Zvonček zveni s srebrnim glasom... romar- ji zdrknejo na kolena. Angelina kleči s sklo- njeno glavo in ob njej visoki Renzo, ki ne ve kam z rokami.

Zvonček je utihnil... čevlji drsijo po tlaku... čudež se ni zgodil. Potem se za-

Iz uredništva:

V prizadevanju, da bi bil naš list čimbolj pester in zanimiv in da bi vsakdo našel v njem nekaj, kar bi ga posebno zanimalo, smo v zadnjem času v listu uvedli nekaj novosti, ki ste jih gotovo že opazili.

„KOROŠKI SLOVENCİ“, obširno delo Frana Erjavca o naši kulturni in politični zgodovini, so zanimanje za naš list zelo povečali in v upravo stalno prihajajo imena novih na- ročnikov.

„ODMEVI“ prinašajo naše mnenje k vsakdanjim dogodkom in vprašanjem pri nas na Koroškem.

„SLOVENCİ DOMA IN PO SVETU“ nas seznanjajo predvsem s kulturnim udejstvo- vanjem naših ljudi v Sloveniji, na Tržaškem in Primorskem in drugod po svetu, kjer je čuti domačo besedo. „PRI NAS NA KOROŠKEM“ so priljubljene novice že od nekdaj.

Da bi ustregli želji mnogih naših bralcev, smo se odločili, da bomo na tej strani pod naslovom „PISANO BRANJE“ prinašali različne sestavke, da boste ob nedeljah in prostih večerih, ko si zaželite dobrega prijatelja, imeli kaj pri roki. Upamo, da bo „Naš tednik—Kronika“ s svojim „Pisanim branjem“ pripravljati bralcem mnogo prijetnega razvedrila in iz- branega užitka.

maje Marijino bandero skozi cerkvena vra- ta, belooblečene deklice, možje, žene se pre- rivajo v gneči.

„Midva ne greva z njimi domov.“ — Kot roteč zveni Renzov glas Angelini na uho.

„Kaj misliš storiti?“

„Zvečer greva še enkrat v cerkev... ko ne bo nikogar več tu. Potem mora Marija storiti čudež.“

„Renzo! Mora?“

„Storila ga bo!“

Nekaj sveč še plapolajo pred Marijo in ve- čna luč žari kot božje oko skozi temo. An- gelina sključena kleči, Renzo sloni na izrez- ljani končnici cerkvene klopi. Bled je, ust- nice se mu tresejo.

„Peti moraš, Angelina, ti znaš tako lepo.“

„Renzo, ali ni predrzno zahtevati čudež od Boga?“

„Saj trdite, kar vas je pobožnih, da je tu kraj milosti. Da tu lahko vsak izprosi, kar potrebuje. In jaz potrebujem tebe... zdra- vo... Daj, zapoj!“

„O brezmadežna, vsa dobrotljiva...“ La- hno in otožno plava napev po cerkvi... sveče plapolajo... Marija se iskri v biserih na oltarju.

„Renzo, daj mi blagoslovljeno svečo, ki

ako pa pokažeš zlatnik, te potegne iz klan- ca vsak, ki ga želiš. Če potrebuješ detelje, je ne sprosiš mrvice, četudi bi v prah po- kleknil, če pa plačaš kilogram po štiri kraj- carje, je sto centov lahko dobiš v eni vasi. Če zabobnam ter v soboto ali nedeljo nare- dim predstavo, zaslužim deset, petnajst gol- dinarjev. Tam vsak plača z denarjem, nih- če z jajcem, s krajcem kruha, ne s prgiščem moke ali otopom sena. Tam je treba vse plačati, za hlev in gostilno. Zato tja hodi- mo samo poleti, ko lahko spimo na vozu in lahko privežemo konja za prednje kolo, to- da pozimi mora naš človek iz teh krajev sem k vam ali pa še dalje v gore. To vam pravim iz izkušnje, čim revnejši je kraj in ubožnejši so ljudje, tem bolj usmiljeni so do reveža, tem radodarnější — zlasti na šu- mavi in v Krkonoših so dobri, pobožni, po Kristusovi besedi živeči ljudje.“

„Glejte no, kdo bi si to mislil,“ se je od- kritosrčno čudil Cimbura in dolgo premiš- ljeval o tem čudnem pojavu.

Zunaj je tema kakor v rogu. Okrog og- lov buči burja in vrtinči v zraku zmrl, si- pek sneg, trd kakor pesek, in ga siplje v okna, zadelana z mahom. Pri Cimburi za mizo sedi Jira iz Domažlovic — krojač — in pripoveduje krvavo žaloigro hodskega kme- tov in njihovega voditelja Kozine. V Puti- mi jo poznajo, brali so jo v Cvetju in žup- nik, ki je sam s Hodskega, jim jo je posodil in pohvalil, da Jirasek zvesto in lepo pripo- veduje. Tudi povest o pasjeglavcih znova željno poslušajo. Mravljinci gomaze vsem po hrbtu, kurja polt jih obliva, ko Jira kon- ča pripovedovati zgodovinski del in priče-

sva jo prinesla Mariji, da jo prižgeva.“

Renzo vihravo odpira rdečo vrečico: „Sa- ma jo moraš prižgati, Angelina.“

„Da, ob sveči na oltarju — Pusti me! Bom sama naredila!“

Slepa deklica se počasi zravna in drsa po stopnicah k oltarju. Tedaj se nenadoma v njej vse dvigne... vsa prikrita bol, skrivno upanje, hrepenenje in ljubezen — pa tudi tiha vdanost, ki jo je vedno nosila v sebi.

„Marija! Devical!“ zakliče, „vzemi mojo luč in mi podari svojo namesto nje!“

Potem tiplje z vitkimi prsti po sveči do plamena.

F. S. Finžgar:

Lisica in vrane

Ko sva neke nedelje z dedom sedela na trati ob hiši, je ded potegnil iz žepa moš- njček za denar. Ko ga je odvezal, je segel vanj in iz njega vzel štirak. To je bil bak- reni novc, za kar si kupil zavitek tobaka.

„Ná ga,“ mi ga je pomolil, „steci hitro v opalto — tako so tedaj z laško besedo rekli trgovini za tobak — in prinesi zavitek to- baka. Če se podvizaš, da se brž vrneš, boš zaslužil še eno lepo zgodbo o lisici.“

Skočil sem skozi vas, da mi je pesek letel izpod bosih nog. V nekaj minutah sem pri- sopel s tobakom.

„Tako si bil nagel, da si zgodbo zares za- služil.“ Ded si je natlačil čedro, ukresal gobo in tlečo pritisnil pod pokrovček čedre.

„Ta zgodba je že dokaj stara, pa resnič- na. S temi očmi sem jo videl. Lepega ne- deljskega dne sem šel v polje. Ob koncu naše njive je rasel na groblji košat leskov grm. Danes ga ni več. Posekali smo ga. Po- gledal sem za lešniki. Lepe kepe jih je vi- selo po vejah. Utrgal sem kepo in lešnik

nja strahotni del. „Stal je pod vislicami, zanko je imel že zadrnjeno okoli vratu,“ pripoveduje o Kozinu, „zdajci pa med go- spodo zagleda Lomikarja. „Lomikar, Lomi- kar“ mu takoj zakliče — „tu v Plznu pri člo- veški sodbi si zmagal, toda danes leto in dan te kličem pred sodbo božjo in potem se bo izkazalo“ — bobni so zaropotali, trom- be so zapele, da se njegove besede ne bi več razumele, rabljev hlapec mu je spodnesel stolček, krvnik mu je zadrnil zanko in Ko- zina se je zazibal. Leto je minilo, kot bi nagnil. Lomikar je še naprej moril kmete in bil zdrav kakor hrast. Tako je prišla ob- letnica Kozinove smrti. Vsi naši ljudje iz vasi so šli na obletnico k maši, da pomolijo za svojega dragega mučenika. Lomikar pa je na svojem gradu v Trhanovi slavil pro- ščenje. Pozval je grofe in kneze iz daljnje in bližnje okolice, jedel je za dva, pil za štiri, smejal pa se za vse in bil čudovito raz- igran. Prav opolnoči se je dvignil za mizo s čašo vina v roki in porogljivo zaklical: „Kje pa si, krivi prerok Kozina? Danes je le- to in dan...“ Toda tudi Lomikar ni dokon- čal stavka — v skledi na mizi je ležal cel, še nerazrezen pečen petelin. Ta se je nena- doma postavil pokonci in zakikirikal. Vra- ta so se razletela in med njimi se je prika- zal črn pes z ognjenim jezikom v gobcu. Lo- mikar je treščil vanj čašo ter se zvalil po tleh — bil je mrtev. Po njegovo dušo je prišel — Bog nas obvari pred njim — sam zlodej in jo odpeljal na božjo sodbo.“ Po- slušalci drevene od groze, v okna se zaleta- va sneg, kot bi praskal s krempeljci.

(Dalje prihodnjič)

„Luč!“ zveni njen glas po cerkvi, „luč, luč!“ moj Bog! Tenčica okrog Angelinine glave se je vnela... rumen jezik jo je ob- liznil — deklica leži na oltarnih stopnicah. Z enim skokom je Renzo pri njej... strga ji tenčico z glave... Nebesa! Lasje ji gori- jo! Komaj zaduši plamen — potem pade ob nezavestni Angelini na kolena. —

Koraki drsijo po tlaku.

„Pomagajte, pater Frančišek!“ — štiri krepke moške roke neso Angelino v zakri- stijo; polože jo skrbno na klop.

„Pater...“

„Že vem vse,“ pravi duhovnik mirno. „Ljudje so mi povedali. — Če sedaj Ange- lina odpre oči, ali verujete...“

„Jih že odpira. Poglejte... — Angelina, ali vidiš?“

„Da, Renzo, ampak znotraj, globoko v duši. Videla sem luč... kot velik požar je bila... in sem spoznala, da je največje luč v n a s. — To je edino prava luč... luč od Boga. In Marija bo podarila to luč tebi, Renzo.“

Renzo nepremično gleda blede ustnice in pije z njih vsako besedo.

„Ti si vsa sveta.“

„Svet je le eden: Bog. Si Ga začutil tam v cerkvi?“

„Da. Ampak še bolj v tem trenutku.“

„In mu boš postal zvest... zvest do kon- ca...“

„Hočem poskusiti.“

Pater Frančišek tiho šepče: „To je Ma- rijin čudež...“

strel z zobmi. Niso bili še zreli. Jedrce je bi- lo negodno. Potlej sem sedel za grm. Po- lje je bilo tiho, brez ljudi, kajpak na praz- nik. Ko tako gledam po stezi, ki se je vila med njivami, se pomoli iz koruze lisičja glava. Ozrla se je gor, ozrla dol. Nič me ni opazila. Skrival me je leskov grm. Lisica je sedla na stezo in si obliznila smrček. Goto- vo se je v koruzi mastila z miškami. Še se je ogledovala po polju. Ko ni začutila žive duše nikjer, je počasi odrepljala po stezi proti košatemu orehu. Tamkaj, čisto blizu oreha, leže na stezo in pomoli vse štiri od sebe. Kakor da je poginila.

Le kratek čas je negibno ležala, ko se vrh oreha oglasi vrana: kra, kra, kra. Nič je ni- sem videl. Samo slišal sem jo. Zakrakala je še in še. Tedaj so se oglasile od vseh plati druge vrane. Začele so priletati in sedati na oreh. Kmalu jih je bila cela srenja na dre- vesu. Potem se je začelo: kre — kra — kre — kra — brez konca. Vrane so zborovale in se pogovarjale.

„Ali mar govore?“ sem se vtaknil v dedo- vo povest.

„Govore, za istino, da govore. Vsa živad se med seboj pogovarja; po svoje pač, če- prav ne s človeško besedo. Tista stara vra- na, ki je čepela in dremala prej sama vrh oreha, jim je pokazala, da leži na stezi iz- tegnjena, mrtva lisica. Vrane so se prese- dale od veje do veje, da so bile čim bliže lisice, jo ogledovale in zborovale: kra — kre — kre — kra. Lisica ni niti z očmi trenila in ne z nogo ganila. Vrane so se nagnete po vejah, ki so molele proti stezi, kjer je le- žala mrhovina. V zboru je krekanje in kra- kanje naraščalo. Menda so se prerekale. Te so trdile: mrtva je, druge so gonile svoje: spi. — Konec pepiru je napravila stara, ko- šata vrana. Pogumno je sfrčala na tla — še ne preblizu lisice. Obhodila je previdno oddaljena ležečo mrtvačino in si jo ogle- dala od vseh plati. Kra kra — mrhovina je. Počasi so se spustile še druge vrane z oreha in ogledovale iztegnjeno lisico. Vsem so se že sline cedile po dobri večerji. Blizu si še niso upale. Slednjič stara vrana drzno na- meri korak proti lisici. Vrišč utihne. Starka iztegne vrat in naperi težki kljun, da ga za- sadi v mrtvaka. Takrat pa lisica plane in — čavš — pograbi strako za vrat. V zboru vse zavrešči, srenja vran se razleti po polju, li- sica pa moško odnese plen in izgine, krita z vrtnimi plotovi, v gmajno proti svojemu brlogu.“

Ded je vstal, iztrkal pepel iz čedre in re- kel:

„Čedre je konec, zgodbe tudi. Pojdiva gle- dat, če bo kmalu večerja.“

J. Š. Baar — Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(88. nadaljevanje)

„Gospod, dajte nam prenočišče,“ so pro- silili tudi sedaj. Cimbura pa se jim je nasme- jal: „Ne morem vas več prenočiti, nisem več gospodar, samo preužitkar sem, obrnite se na Martina.“

Vsi ti „svetovnjaki“ so Cimburi dobro došli posebno pozimi. Skupaj z njim se na- jedo in si napolnijo pipe iz njegovega me- hurja ter pripovedujejo, kje so bili, kaj so videli, kako žive v drugih krajih.

„Okrog Prage, Ripa in ob Labi proti Par- dubicam so zelo rodovitni kraji in bogati ljudje, kmet je tam gospod,“ je najčesje sli- šal preužitkar in kar križal se je, ko se sli- šal, koliko tam namlatijo z enega orala, ko- liko križev žita zraste tam na postati. Nekoč je Cimburi nenadoma prišlo na misel, da je vprašal starega Šmida: „Zakaj pa tam v tem bogatem kraju ne ostanete tudi čez zi- mo, zakaj se na zimo preselite k nam?“

Starega Šmida so imeli za nekakega očaka glumaške družine.

„Dragi gospodar,“ je odgovoril glumač Cimburi na njegovo vprašanje, „tam so drugačni kraji pa tudi drugačni ljudje. Re- snica mora na dan. Vprašajte izmed nas po svetu blodečih ljudi kogar hočete, vsak vam bo potrdil, da čim rodovitnejši so kra- ji in čim bogatejši ljudje so v njih, tem trdosrčnejši in tem bolj neusmiljeni so do rojaka. Tam vse prodajo, zastonj ne dobiš nič. Če potrebuješ priprgo, je ne izprosiš,

ZANIMIVOSTI

NOV NAČIN KLANJA PRAŠIČEV NA DANSKEM

Več zadržnih tovarn slanin na Danskem je sklenilo napraviti poskusne naprave za omamljanje prašičev v plinskih celicah z ogljikovim dioksidom, kot so jih nedavno uvedli v Združenih državah. Do tega sklepa so prišli, ker se je dosedanje omamljanje z električnim tokom, ki je postalo 1. julija 1954 obvezno v vseh danskih klavnicah, izkazalo za nezadovoljivo. Ta zakon je sprejela ljudska skupščina na svojem zadnjem zasedanju na pobudo Danskega društva za zaščito živali pred trpinčenjem. Prašiče omamljajo na en ali drug način pred zakolom, pri katerem prerežejo žile na vratu z nožem. Prej so navadno prašiče neomamljene dvignili na kavelj z zvezanimi nogami ter jih zaklali. Zdaj pa prašičev ne smejo zaklati, dokler jih niso omamili.

Električno omamljenje je imelo za posledico, da nekateri deli živali, zlasti pljuča, niso popolnoma izkrevneli po zakolu. Velik del pljuč so morali zavreči, ker niso bila užitna. Uvedba plinskih celic za omamljanje bo zmanjšala delovne stroške in bo izboljšala kakovost mesnih izdelkov.

LETOŠNJI PRIDELEK JABOLK IN HRUŠK V EVROPI IN SEV. AMERIKI

Po prvih cenitvah bo letošnji pridelek jabolk v Severni Ameriki in v Evropi znatno večji kot lanske. Za Ameriko napovedujejo okoli 118 milijonov bušljev, leta 1953 so pridelali 107 milijonov bušljev. V Evropi pričakujejo 265 milijonov bušljev namiznih in moštinih jabolk, kar je rekordna letina. Letošnja letina bo presegala v Evropi

pi za več kot dvakrat predvojni povprečni pridelek 126 milijonov bušljev.

Pridelek hrušk bo v Severni Ameriki približno enak kot lanske, v Evropi pa mnogo manjši. V Evropi cenijo letošnji pridelek na 78 milijonov bušljev, lanske je dosegel 87,8 milijonov.

HELIKOPTERSKO LETALIŠČE NA STREHI BOLNIŠNICE

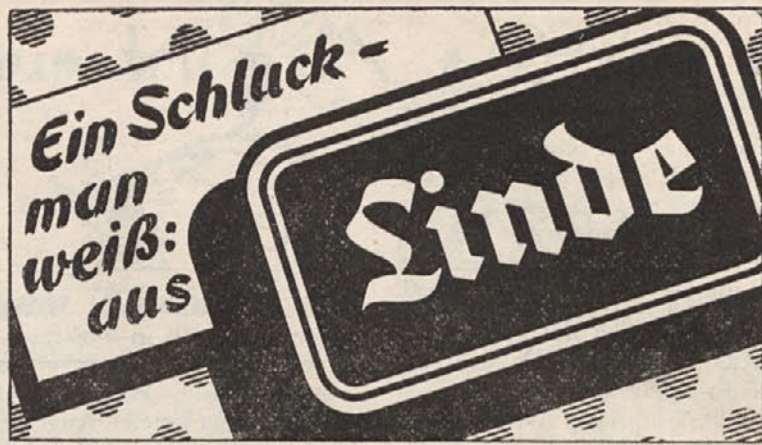
Na strehi bolnišnice v mestu Buffalo v državi New York gradijo betonsko ploščo, na kateri bo lahko pristal helikopter, ki ga bo dobila ambulanta bolnišnice za nujne primere. Podobno helikoptersko pristanišče ima že bolnišnica v mestu Santa Monica v Kaliforniji. Letalska ambulanta bolnišnice v Buffalu bo imela helikopter enake vrste, kot so jih uporabljali za prevoz ranjenih vojakov na Koreji.

TRAKTOR Z MOTORJI NA KOLESIH

Britanski zavod za poljedelsko mehaniko je izdelal nov traktor, čigar pogonski sistem je brez običajne pogonske gredi in menjalnika, s čemer je njegovo upravljanje zelo poenostavljeno.

Motor traktorja poganja hidravlična črpalka, ki pošilja tekočino v dva hidravlična motorja, ki sta nameščena v vsakem izmed zadnjih koles. Traktor upravlja vozač z navadno ročico, ki je povezana s črpalko. Ko je ročica na mrtvi točki, tekočina v pogonski sistem ne priteka, ko pa potisne vozač ročico naprej, prične pritekati tekočina v pogonski mehanizem in traktor se premika naprej; ko pa potegne vozač ročico nazaj, se začne premikati traktor nazaj. Brzina se ureja s povečanjem oziroma zmanjšanjem dotoka tekočine.

Dosedanji poskusi, ki so jih napravili z novim traktorjem, so pokazali, da je

motor oziroma vozilo, opremljeno z novim pogonskim sistemom, zelo težko poškodovati in da se lahko — medtem ko je traktor v pogonu — brez vsake škode za mehanizem ročica naglo prestavi iz enega položaja v drugega. Gradilci tega traktorja menijo, da bo novi pogonski sistem, ko ga bodo vsestransko preiskovali, nudil popolnoma nove možnosti, kakršnih vozila z običajnim sistemom na osrednji pogonski gredi ne nudijo. Če hočemo imeti pogon na vsa štiri kolesa, potem je treba namestiti hidravlične motorje na vsakega izmed koles.

Edino oviro pri razvoju novega pogonskega sistema predstavljajo za enkrat le še visoki proizvodni stroški. Po mnenju strokovnjakov Britanskega zavoda za poljedelsko mehaniko bo našel novi sistem največjo uporabo pri strojih za odstranjevanje zemlje in pri težkih traktorjih.

PISMO ZBORA ZASUŽNENIH EVROPSKIH NARODOV GLAVNI SKUPŠČINI ZDRUŽENIH NARODOV

Zbor zaslužnenih evropskih narodov, ki so se ga udeležili eksilni politični predstavniki po sovjetskem komunizmu podjarmljenih držav Vzhodne in Srednje Evrope, je poslal Glavni skupščini ZN pismo, v katerem sporoča svojo polno solidarnost s temeljnimi načeli ZN in splošno deklaracijo o človeških pravicah. Sporoča hvaležnost svojih narodov za pogumno akcijo ZN v obrambi Korejske republike in za trud ZN v zaščito človeških pravic in temeljnih svobod.

Nadalje opozarja svobodne narode na položaj, ki obstoja po drugi svetovni vojni v srednji in vzhodni Evropi, kjer je 9 držav

izgubilo svojo neodvisnost in jim vladajo vlade, ki ne predstavljajo volje teh narodov in ki so bile vsiljene s silo. Te vlade se niti najmanj ne ozirajo na temeljna načela listine ZN. Zbor zaslužnenih narodov Evrope meni, da te razmere kršijo osnovna načela listine ZN, poleg tega pa tudi stalno ovirajo pravičen in trajen mir. Zato poziva zbor predstavnike svobodnih narodov v organizaciji ZN, naj sprejmejo primerne ukrepe, ki naj zagotovijo spoštovanja temeljnih načel narodne svobode in človeških pravic v tistih delih Evrope, kjer tega ni.

Vsakemu naročniku

„Tednika“

pomagamo

Pri vseh svojih nakupih se obračajte za nasvet na oglasni oddenek našega lista.

Pri večjih nakupih vam preskrbimo

popuste

Preskrbimo vam nadalje točno

dobavo

Preskrbimo vam tudi blago dobre kakovosti.

Ne zamudite torej ugodne prilike in naročate po naših nasvetih

boljše in cenejše

Vedno smo vam z nasveti na razpolago, zato se obračajte na nas (zadostuje dopisnica).

OGLASNI ODDELEK

„Našega tednika“

v Celovcu, Viktringer Ring št. 26
Telefon 43-58

MALI OGLASI

VSAKA BESEDA STANE 1.10 Š (IN 10% DAVKA).

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil (in 10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Našega tednika“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morate naročiti tudi telefonsko (Celovec št. 43-58).

WIENER PELZWERKSTÄTTE

J. Vesely

Celovec-Klagenfurt

Obstplatz 2-L

Kupuj pri proizvajalcu, kjer dobiš dobro blago poceni.

Zimski Ulster

plašč iz močnega rebrastega („Fischgrät“) blaga, celotno s svilo podložen samo

380.— Š.

Specijalna trgovska hiša za najboljša damska in moška gotova oblačila.

Kainz

Klagenfurt, Bahnhofstr. 17

Se to:

plašč

kupite dobro in poceni

WALCHER

Celovec, 10. Oktobersstr. 2

Priložnostni nakupi: enosni prikloniki, osi za priklonike, železna platišča (Felgen) in vzmeti SCHROTTVERTRIEB Franz Rumwolf, Klagenfurt, Flatscher Strasse 18, telefon 37-78.

NAPRODAJ

Štedilniki s centralno kurjavo (gretje sobe iz štedilnika), štedilniki s kotli na pritisk, štedilniki z bakrenimi kotli, domače krušne peči, dvonadstropne s prekajevalnico s kurjavo na les ali elektriko, Sepp Krobath, gradnja peči in štedilnikov, St. Vid na Glini - St. Veit a. d. Glan, obisk in ponudba brezplačno.

Flanelske rjuhe 48.—, damske garniture tople 16.—, haderce, krasne 10.—, moške srajce 38.— STOFFSCHWEMME, Klagenfurt, Marktplatz.

Kelomat-Dampdruckkochtöpfe od 345.— šil. naprej, tudi na obroke pri radio svetovalcu OTTO GAGGL Beljak — Villach

Neprekosljivi Hoover-pralni stroj, kuhinjski stroji, sesalci prahu za tebe, za mene, za vse! pri

HAAS & CO.

CELOVEC, Bahnhofstr. 3

Na obroke URE IN OKRAS popravila poceni pri KARL FRIEDRICH Klagenfurt, Lidmannskygasse 3 (Marktplatz)

H. Unterdörfler Gradbeno in pohištveno mizarstvo Beljak, Widmannsg.

poceni - tudi na obroke

POHIŠTVO

RUDOLF IN SIEGFRIED SLAMA

CELOVEC - KLAGENFURT, St. Veiter Str. 15

Telefon 22-58

V največji izbiri spalnice, kuhinje, posamezno pohištvo, fotelji, stoli in kavči. — Ugodne plačilne olajšave po dogovoru. Sprejemamo tudi „Haushalts- in Eisenbahner kreditscheine“ — Obiščite naše razstavne prostore na St. Veiter Strasse 15 in Sponheimerstrasse

RADIOHAUS KERN

CELOVEC — KLAGENFURT, BURGGASSE 4. TELEFON 24-01

Radijski aparati, zvočne plošče — Šivalni stroji, pralni stroji, hladilniki, električni aparati.

Voljo živo da SCHLEPPE-PIVO

PKW-LKW-Raupenschlepper

Dobavimo takoj v najkrajšem času.

Za vsakega primerno vozilo. Posredujemo ugodne priložnostne nakupe vseh rabljenih vozil.

Für jeden das passende Fahrzeug.

Preise konkurrenzlos. Günstige Zahlungsbedingungen. Wir vermitteln günstige Gelegenheitskäufe.

AUTOHAUS IG. WEDAM & CO. VILLACH, Tel. 44-41

Naše desetletne izkušnje in naše strokovne moči so vam na razpolago.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT

STADTTHEATER

Od 15. do 21. 10.: novi 3-D-film „Gefahr aus dem Weltall“ (ni za mladino).

22. in 23. 10.: „Alraune“ (ni za mladino).

PRECHTL

Od 15. do 18. 10.: Weg zum Paradies“ (ni za mladino).

Od 19. do 21. 10.: barvni film „Lili“

Zamenjava volne. Oprano grobo volno zamenjamo za fino volno, barhent, flanel, loden, perilo itd.

Gregor Sattler & Co.

Celovec, Heuplatz 7

Lederbekleidung nur beim Erzeuger. Wernisch Friedrich, Villach, Italiener Strasse 22. — Qualität entscheidet!

Damska frizerka Matilda Zotter, Celovec, Salmstrasse 3.

Vse hiti v trgovsko hišo KOROŠKA

G. UMSCHADEN Celovec-Klagenfurt am Fleischmarkt

Ogromna izbira najmodernejših plaščev po neverjetno nizkih cenah. Prodaja na obroke se nadaljuje.